

ERİK AĞACI ÖYKÜ

ISSN 3062-0368

Kültür - Sanat - Edebiyat Dergisi

Kasım - Aralık Sayısı

Sayı- 30 Yıl- 4

Fiyat: 100 TL

Halis Tamkoç - Sevgi Erol Öçal - Haydar Aksoy - Hızır İrfan Önder - Dilek Ayırbaş - Hüseyin Çomak - Halil Maraş - Süleyman Bozkurt
Uğur Görmezöz - Fazıl Alasya - Davut Güner - Muhammed Balaban - Gül Tanrıverdi - Serpil Tuncer - Vagif Sultanlı - Ayten Dirier - Erdal Noyan
Betül Fırat - Filiz Kalkışım Çolak - Fatma Türkoğan - Necdet Ekici - Hatice Eğilmez Kaya - Işın Güler Tuzcular - Ayşenur Aysel

Erik Ağacı Öykü iyi
okumalar diler.

Dergileri okurken yalnızca satın almak ve okumakla kalmazsınız. Bir çok öykü ve edebi metin çeşitliliğini satın almış olursunuz. Beyninize girecek olan bilgilerin ve haznenin çeşitliliğini almış olursunuz. Dolayısıyla kitap ve dergi satın alma işi basit bir alışverişi aşar ve siz beyninizin besinini almış olursunuz. Hangi edebi metine yatırım yaptığınıza yani kendinize dikkat ediniz. Sağlıklı bilgiler dileriz.

İÇİNDEKİLER

05	Di'li Sonsuz Zaman Saadetleri
Halis Tamkoç	13	Hicret
Uğur Görmezöz
06	Dağların Sesiydik
Sevgi Erol Öçal	14	İçimdeki Savaş
Fazıl Alasya
07	Düş Yolcusu
Haydar Aksoy	15	Saati
Davut Güner
08	Yalnız Bırakmıyor Yalnızlık Beni!
Hızır İrfan Önder	16	İnziva
Muhammed Balaban
09	Zamanda İstanbul
Dilek Ayrıbaş	17	Kara Vagon
Gül Tanrıverdi
10	Haiku
Hüseyin Çomak	21	Bir Roman Ülkesi
Serpil Tuncer
11	Beni Görürsün
Halil Maraş	25	Alaca
Vağif Sultanlı
12	Uzağa Dokunmak
Süleyman Bozkurt	28	Dilsizin Ağıdı
Aytan Dirier

İÇİNDEKİLER

30	Gümülçine Anlayana
Erdal Noyan	43	Gönül Feneri
Necdet Ekici
33	Justin'in Romanı
Betül Fırat	47	Sarnıçta Zaman
Işın Güler Tuzcular
35	Balıkçının Karısı
Filiz Kalkışım Çolak	48	Hayatın Onur Eksikliği
Ayşenur Aysel
38	Liman Kentin Aşıkları
Fatma Türkdoğan	51	Bugünden Uzaklaşmak
İstemenin Şiiri: Günler,
İkimiz, Bir de Kedi*
Hatice Eğilmez Kaya

Editör'den Sevgilerle

Sevgili Okuyucu

Yeni bir sayıya adım atmanın heyecanını yaşıyoruz. Erik Ağacı Öykü Dergisi olarak, her sayıda olduğu gibi, bu sayıda da sizleri farklı bakış açılarıyla tanıştırmak istedik. Her geçen gün değişen, gelişen dünyamızda, edebiyatın gücüne ve sözün önemine olan inancımızı yitirmedik ve bu sayıda da emeği geçen yazarlarımızın eserlerini okuyucularımızla buluşturmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Her bir edebi metin, kendi içinde bir evren taşır ve bizleri farklı duyguların, düşüncelerin ve yaşam deneyimlerinin içine çeker. İşte bu yüzden dergimizin bu sayısında, edebiyatın ve öykünün sınırlarını zorlayan, yenilikçi yaklaşımlarla kaleme alınmış eserleri bir araya getirdik.

Sizlerden gelen geri bildirimler, öneriler ve eleştiriler, dergimizin kalitesini artırma yolunda en önemli rehberlerimizden biri. Bu nedenle, bizlerle bu yolculuğu paylaşan herkese teşekkür ederken, sizlerin de katkılarımızı esirgememenizi diler, keyifli okumalar dileriz.

Erik Ağacı Öykü Dergisi Editör Ekibi

-Di'li Sonsuz Zaman Saadetleri

Halis Tamkoç

“İslanıyordum sevmekle ebedi, Öksüz çocuk rüyası gibi şen...”

ki senin hediye
hediye edilerek bereketleniyordu
sen en az iki çocuğu sevindiriyordun
giyabında mutluluk filizleri topluyordum
ben bu hâlsizliğimle,..

ki ıssız ayazda yüklüydü
damar uçlarına dek
sen Şubat'lı bi' adamı sevindiriyordun
sesini dinliyordu çünkü
gevher bahar cemresiydi çünkü sesin
zemheri bayramı derlerdi duysalar
duyabilselerdi içimin coşkusuna
onunla ısınyordum kış ortasında
ben bu hâlsizliğimle,..

nur topluyordu bulutlar
yağmura oluyordu adın
adın doksan dokuz içinde bir kutlu
içime içime yağıyordu hep
şifa sözlerin bozkır gönlümde
hezaren çiçeği utku
kırlarca kokulu
sağanak sağanak çiseliyordun
damla damla ellerinle
ıslanıyordum sevmekle ebedi
öksüz çocuk rüyası gibi şen

Dağların Sesiydik

Sevgi Erol Öçal

Dağların sesiydik kar ile boran çevriliydi nefesler
Taş avlusu büyük hayatları olan toprak damlı kerpiç evlerin
Yokluğa gülüşleri çınlayan çocuklarıyla
Taş avlu sesimizle yankı bulurken
Yüreğimizi saran cümle dertlere inat düş kuran
Etrafı karlı ulu dağların
Yüksekte uçan kartallar şahinleri imrenirdi bize
İnmek isterlerdi düz ovalara yere
Erken inen akşamla karanlığa çalarken ortalık
Yıldızı bol göklere çizerdik düşlerimizi
Kırağı tutan küçük pervazlı buzlu camlardan
Beyazın esareti uzun sürse de tomurcuğa dururdu baharın aşkına
Tüm körpe dallarımız
Gelincik tarlalarında çiçeklenip
Envai çeşit kır çiçekleri ile karışırken direnmeye
Yeniden doğuşa yemin etmiş gözlerimizin derinliğindeki yarındık
Bir kurşun kalem yeterdi
Çizmek için ahvalimizi anlatırdı bizi yüreğimizin alevlerini
Küle dönen çocuk gülüşlerimizi
Tipiye tutulan masum düşlerin hüznü yüzleriydik
Dört yanımız duman
Erken tanışmışlığın izleri olacaktı en kuytuda
Keskin bir bıçak yarası gibi bir ömür hasretin koyu deltaları
içimizde
Taş avluda çınlarken çocuk gülüşlerimiz
Dağların sesi olacaktık
Ayaz yemiş yalnızlığa bir ömür hükümlü...

Düş Yolcusu

Haydar Aksoy

Girdin bir tılsım olarak hayata
Gezdin yeryüzünü gülen bir bulut gibi
Ayak bastığın her sokakta
Mutluluk, dayanışma çiçek açtı
Ödü koptu bencilliğin
İhanetle suçladın
Ve cehennem ateşine attılar seni
Yine de teslim olmadın zebanilere

Dağ başında bir taş kadar ıssız kaldın
Oturdun kendi kıyına
Yalnızlık bile ağladı hırsından
Martlar eylüller geçti ömründen
Yine de başka hayatlara adadın hayatını
Gözünü kırpmadan

Ne uzak ne yakın ne para ne pul
Sadece anı biriktirdin
Ve kuşlar kondu düşlerine
Bitmez tükenmez yollar gülüşüne
Böylece kendi içinde boğuldu kötülük

“

Şen bir türkü gibi yayılıyorsun şimdi evrene
Girdaplar şaşkın senin bu direncine
Güzellik dolaşiyor benliğinde
Ve iyilik çoğalıyor gözlerinde.

”

Yalnız Bırakmıyor Yalnızlık Beni!

Hızır İrfan Önder

Seferden men edilmiş kaptan gibiyim
Duygularım ürperiyor...
Tenha kalabalıklar içindeyim
Şiirimden hüzün damlıyor...

Kimsesiz sözcüklerin varlığı
Üzüyor beni...
Şiirim yetim bir çocuk gibi
Gülerken ağlıyor...

Zalimin elinde oyuncak zaman
Yalnız bırakmıyor yalnızlık beni...
Çocukların sesi gelmiyor artık
Alın beni dünyadan öğreniyorum...

Zamanda İstanbul

Dilek Ayribaş

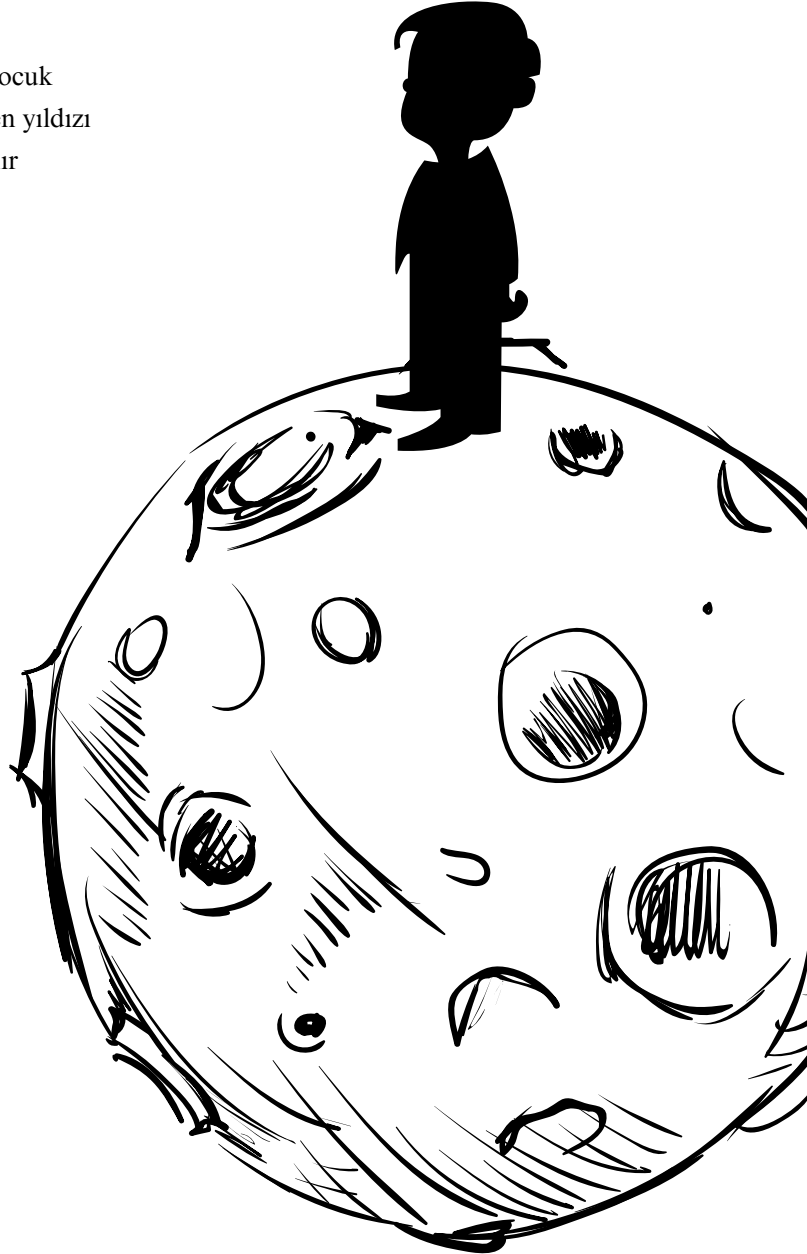
Yunuslar yarışırken dalgalarla
Toy'du İstanbul
İstanbul düğün

Balıklar çekilince sularından
Yutkundu ulu şehir
Boğaz'ında düğüm

HAIKU

Hüseyin Çomak

kimsesiz çocuk
kayıp giden yıldızı
annesi sanır

Beni Görürsün

Halil Maraş

Bırak kararsın ay renklensin kara
Sitemi gel aşktan uzakta ara
İçinde geçmeyen eski bir yara
Vuslat dedikçe hep hasret görürsün

Boşlukta dolaşır küskün hayalin
O nasip isterken, sen ne diledin
Mahşerde dudağın, gözlerin, elin
Keşke dedikçe hep eyvah görürsün

Zaman uzadıkça ruhun yoruldu
Heyecanın sözleriyle duruldu
Sen av oldun avcı kime vuruldu
Feryat ettikçe hep heyhat görürsün

Bir gül dermeden geçecek baharın
Kimseye faydası yok intizarın
Tutsun ister misin bu ahu zarın
Nefret ettikçe hep aşkı görürsün

Sözüm yok ki gayri duymazsın beni
Sen kendin ararsın kendinse seni
Bütün şu ömrünü versem de geri
Belki dedikçe hep beni görürsün

Uzağa Dokunmak

Süleyman Bozkurt

Taraksız olmazdı, olmadı da, dağıldım!
Gölgemden tarıyorum hayatın yüzünü
Artık kuş tüyünü çektiler rüyamdan
Hissettim şehrin ölü saçlarını

Hiçbir dala dokunmadan geçiyorum
Günlerimin önünden her gün
Kışları yağmur yağar uzağıma
Uzaktan yürüyorum her mevsime

Hicret

Uğur Görmezöz

Girdabına kapılmış gidiyorum
“Şimdi”lerle yaşarken
“Yarın”ların ağırlığı
Acı bir limon kabuğu gibi dudaklarımı yakıyor.

İçinde karanlıklar olan ışığın
Dışında talih denilen bir kurgunun oyuncağıyım.

Var ile yok olup, yokta çoğalıp
Başka bir coğrafyaya ve başka bir iklime...

Hicret ediyorum.

İçimde amansız bir savaş sürmekte
Yıllarımı verdiğim, ter döktüğüm yollar tahrip edilmiş
Binlerce kor ateş döşenmiş,
Girmeden hissettiğim cehenneme
Beynimde ise fokurdayan kör kuyular
Arafta kalmış duygularımı çekiyor içine
Maymunlaşmış suratlar basıyor dört yanımı
Çıkmalı bu girdabın içinden, ama nasıl?

Ansızın hayallerimin penceresinden
Uzatıyor elini bir çocuk
Kar beyazı gülümsemesi yüzünde
Sonsuz yıldızlar kaplı bir çubukla
Dokunuyor yüreğime
Çekip alıyor beni maymunlar cehenneminden

Soruyorum kendime umarsız
Yaşadıklarım, hayallerim gerçek mi?
Aynadaki ben miyim, yoksa dışa vurmuş anılarım mı?
Yaşam arenasındaki bu savaşın galibi kim?
Yeryüzü kazanı kaynayıp devrilmiş,
Milyonlarca Armageddon çılgını ortalığa saçılmış da
Ben mi habersizim

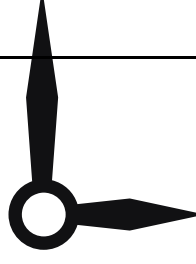
Bitmiyor sorularım ve sonunda
Dayanılmaz bir solukla haykırıyorum
Ey göklerin yüce Hâkimi duy sesimi!
Adalet bu dünyada henüz bitmeden
Annelerin temiz sütü kesilmeden
Çocukların çiçeği solmadan
Uzat elini ve umut ver mazlum yüreklere

İÇİMDEKİ SAVAŞ

FAZIL ALASYA

SAATİ

Davut Güner

Saati soruyorsanız

Saat: 8:45'dir

Zaman da aslında büyük bir boşluk gibidir

Biz bir vakitler mavi gökyüzüne şöyle bir bakıyor, bu bir rüya mı anlamaya çalışıyorduk

Çağı soruyorsanız

Bu çağ çok çetrefilli bir çağdır

Haziranlar da aslında kıvrılıp akan ürkek nehirler gibidir

Şimdi bu şehirler, sokakların caddelerin arkasına gizleniyor; biz de daha şimdiden ağustosu çok özlüyorduk

O çocuk kim? Bunu mu öğrenmek istiyorsunuz?

O çocuk aslında sürekli çoğalan sevinçlerle, haziranı, temmuzu, ağustosu karşılayan bir çocuktur, güneşte ilk günkü gibi gene doğudan parlayan bir güneştir... Biz de saydam bir titreşimle sürekli geriliyor dört mevsimi bir arada yaşayan parklara savruluyorduk.

İnziva

Muhammed Balaban

“ diril ey ademođlu ”

insanca değil bu olup bitenler
keşke toprak olsaydım
sarpa saran olaylar, olaylar, olaylar
nehirler hep bulanık
göğün rengi maviye hasret
vakitler katrandan yığınak
yok bir sığınak
ihtiyati tedbirler uyguluyorum
kırık yumurta gibi kalbime
şimdi hangi vebasını anlatayım çağın
düz yolda yorgun düşmüş iyiler
hırs ve öfke bir nefeste tırmanıyor yokuşları
fevkalâde olmayan işlerin fevkinde bu çağ
küçük bir umut var diyorum
kalbinde güzel çiçekler büyüten adamlar nerede
bir masumun duası var diyorum
binlerce masum vahşi kavimlerce tarumar
şu bombaları yapanların canı cehenneme
çağa kaç bahar sonra gelir deva
diril ey ademođlu
bitmedi mi bu derin inziva

Kara Vagon

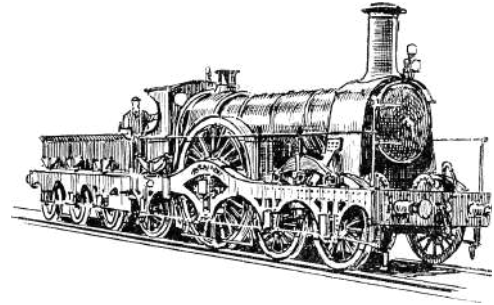
Gül Tanrıverdi

İkinci güneşinin bulutların arkasına saklanıp, gökyüzünün kızılığı solmaya yüz tuttuğu saatlerde fabrikanın düdüğü çalmaya başladı.

Kuşlar kanatlarını çırparak havalanır, fabrikadan çıkan insanlar akın akın yollara dökülürlerdi. Kalabalığı gözlerimizle tarar babamızı önce hangimiz göreceğiz, diye iddiaya girerdik. Babam, bizi gördüğünde çökmüş omuzları dikleşir, yorgunluktan küçülmüş bedeni devleşirdi.

Lojmanın bahçesinden girince, ilk yaptığı çiçeklerin topraklarına bakmak olurdu. Yapraklarını okşar, onlarla konuşurdu. Kardeşlerimle etrafını sarar onu dinlerdik. Bahçıvan Hüseyin amcayla biraz laflar, sonra hep beraber eve girerdik. Annemin güler yüzüyle hazırlanmış olduğu sofraya otururduk. Yemekten sonra bizi uzun yürüyüşlere çıkarırdı. Trenle deniz kenarına, çay bahçesine götürürdü. Babam, fotoğraf çekmeyi severdi. Güzel bulduğu manzaraların önünde bizim resmimizi çekerdi.

Evimiz çiçek bahçesi gibiydi. Annem ve babam çiçeklere gözü gibi bakarlardı. Begonya, küpe ve yılbaşı çiçeklerine ayrı özenirlerdi. Balkona sıraladıkları renk cümbüşü sardunyalarla konuşurlardı. Babamın elleri sihirliydi sanki. Hangi toprağı ellese çiçek fişkirirdi. Babam,” Çiçeklerle konuşun onların da ruhu vardır.” derdi.

Oturduğumuz ev fabrikaya ait bir lojmandı. Dört bir tarafı bahçe olan, kiraz ağacı, üzüm bağları ve çam ağaçlarıyla donatılmış yeşilliğin bol olduğu bir yerd. Gün boyu her tarafı keşfe çıkardık. Arka bahçenin kıyısında bir de dere vardı. Kirazlar olgunlaşmadan toplar, derenin kenarına oturup buruk tadıyla “en çok kim yiyebilir” diye yarış ederdik. Bahçıvanımız Hüseyin amca bizi görünce kızarak kovalardı. “Yeşilken toplamayın” diye arkamızdan bağırdı.

Üzümleri elletmezdi. Çam ağacına tırmanmayı beceremezdik, sopayla vurarak indirdiğimiz kozalakların içini açıp fıstıklarını yemeye bayılırdık. Lojmanın etrafını dört dönerdik. Kaplumbağaları ilk orada tanımıştım. Düşüğüm zaman burun buruna geldiğim kaplumbağayı alıp eve götürmüştüm. Annem “evde yaşayamaz” deyince bahçeye indirmiştim. Bir de kirpiler vardı, onların dikenlerinden korkup seyretilmekle yetinirdik.

Lojmanın hemen önünde kullanılmayan raylar vardı. Üstüne tek bir kara vagon bırakılmıştı. Yalnızlığa terkedilmiş vagonla ilgilenen kimse yoktu. Yorgun gözüküyordu. Bir gün babama “Bu vagon ne için kullanılmış?” diye sordum. O da bana yeni vagonlar yapılmadan önce bunun uzun yollarda kullanıldığını söyledi. Demek uzun yollar, yerler görmüş sonra bir kenara bırakılmıştı. Kim bilir ne kadar üzgündü. Hizmet ettiği onca yıldan sonra kenara atılmak eşya bile olsa acıtıcıydı. Bunları öğrendikten sonra kara vagonu sahiplendim. Kardeşlerimle birlikte içini temizledik. Fabrika hatası olan ürünlerin atıldığı arsaya gidip oradan fincanlar, tabaklar toplayıp vagonumuza getirirdik. Evden kilim getirip yere serdik. Artık kara vagon bizim küçük evimizdi. İçi şenlenmiş, yüzü gülmüştü. Sanki için için seviniyordu. Her ne kadar kardeşlerimin de sevmeleri hoşuma gitse de o benim kara vagonumdu. İçine girdiğimde bana gülümsediğini biliyordum. Kavgalarımız da benden taraf olduğunu, azar yediğim de benimle ağladığını hissediyordum. Aramızda bir bağ vardı, bunu sadece ikimiz biliyorduk.

Treni temizlerken orada eskimiş, yer yer yüzeyi yırtılmış, tozlu koltukların arasında pörsümüş, nemlenmiş ve dağılmaya yüz tutmuş bir kâğıt parçası buldum. Yazılar zor okunuyordu. Heyecanlanmışım doğrusu. Eve götürdüm ve babamın büyütecini alıp yakından harflere baktım. Bu sürgüne gönderilmiş bir Ahıska Türk’ünün mektubuydu. Anlatıcı, mektupta bir gece içinde vagonlara bindirildiklerini ve yurtlarından sürgün edildiklerini anlatıyordu. Bir kısmını büyüteç sayesinde çözebilmişim.

“Gece yarısı gelip bizi evimizden aldılar. Sonra tren vagonlarına bindirdiler. İçi çok soğuktu ve pis kokuyordu. Vagon, yüzlerce insanın ağlama sesiyle inliyordu. Açlıktan ölmek için bir kâse çorba veriyorlardı. Karımı, çocuklarımı soğuktan donarak yitirdim. Onları alıp trenden fırlattılar. Yaşamak için bir nedenim yoktu. Vatanıma geri dönebilecek miydim? Çok korkuyordum. Nereye gittiğimizi bilmenin önemi yoktu. Canımdan parçalarımı kaybetmişim. (...) Kapılar açılmıyor, hava alamıyorduk, pislikten kaşlarımızdan bile bit düşüyordu. Soğuktan titriyordum. Yakında ben de ölecektim bunu biliyordum. (...) Gri bulutlar arasında geziniyordum.”

Okuyabildiklerimin hepsi bu kadardı. Bu vagon kim bilir ne acılar taşımıştı sırtında? Kimler ardında neleri bırakarak nerelere gitmişti? Ne kadar ölüm görmüştü. Belli ki yüzlerce insanın acısıyla yorgun ve bitkin düşmüştü. Ama şimdi burada benimle güvendedi.

Bildiğim tek vasıta trendi. Ne otobüsün ne de minibüsün adını duymuştum. Trenden inen insanların, köprüden inip dağılışını seyretilmeyi çok severdim. Sabah ve akşam kalabalık olurdu. Köprüye çıkıp arkadaşlarımla kara gövdeli vagonların kıvrılışını seyrederdik. Her yere trenle giderdik. Doktora, pazara, denize... Annem pencereden kafamızı çıkarmamıza izin vermezdi. Yeşil deri koltuklara oturur “tıkır tıkır” seslerin eşliğinde dışarı seyrederdik.

Trenin vagonunu görmek için pencereye yapışmam, dağların eteklerinden geçerken tünellere girişimiz, karanlıktan aydınlığa çıkmamız beni heyecanlandırırdı. Yol hiç bitmesin hiç inmeyelim isterdim.

Yaz tatillerinde babam ağabeyimle beni Kur’an öğrenmeye gönderiyordu. Trene binip bir durak sonra iniyorduk. Kendimi büyümüş gibi hissediyordum. Ağabeyim beni kursun kapısına bırakıp “Çıkışta seni almaya gelirim.” diyordu. Çoğu zaman geç kaldığında “Anneme söylemek yok.” diye beni tembihlerdi. Söylemezdim.

Ağabeyim, bir gün yine çıkışta gelmemişti. Kendi başıma eve dönmeye karar verip istasyona gitmiştim. Trene bindiğimde bilet almadığımı hatırladım. Ağabeyim aldığı için unutmuştum. Kondüktör yanıma geldi, gözlerime baktı. “Biletin var mı?” dedi. Dilim tutulmuşçasına “Yok.” anlamında başımı salladım. “Olmadı şimdi.” dedi.

“Bir durak sonra inecektim.” dedim.

“Şimdi seni omuzlarından tutup atayım mı?” deyince ağlamaya başladım.

Yolculardan bir adam “Ayıp ama o daha çocuk.” dedi. Kondüktör ona göz kırptı.

“İzin verelim bedava binmeye alışınlar tabii. Yok, öyle bedava binmek.” dedi gülümseyerek. Gülmesine anlam verememişim. Hem gülüyör hem kızıyordu. Ama ben korkmuştum.

“Ağabeyim alırdı bileti ama gelmedi.” dedim ağlayarak.

Bir kadın beni kolumdan çekerek “Gel yavrum yanıma.” dedi. Yanına oturdum, Kondüktör gülümsemeye devam ederek,

“Neyse bu seferlik böyle olsun.” dedi. Yanımdan çekip gitti.

Karar vermişim, ağabeyimi bu sefer anneme söyleyecektim.

Eve yalnız geldiğimi gören annem “ağabeyin nerede?” dedi. “Bilmiyorum, beni almaya gelmedi.” dedim. Annem öfkeleni:

“Sen trene yalnız mı bindin?” diye çıkıştı bana.

“Bekledim, gelmeyince binip geldim.” dedim ben de.

“Nasıl tek başına binersin, beklemeliydin.” diye sürdürdü çıkışını annem, sesini yükselterek.

“Ben büyüdüm anne, artık sekiz yaşımdayım; hem bir durak ne var bunda?” dedim ama trende yaşadıklarımı anlatmadım.

Annem öğrenirse bir daha hayatta izin vermezdi. Büyüdüğümü kanıtlamak istiyordum.

Ağabeyim eve geldiğinde ikimiz de azarı yedik ve üç gün evden çıkmama cezası aldık. Kursa gidemediğim için canım sikkindi. Pencereden istasyonu seyreliyordum. Kara vagona bile hasret kalmıştım. Bensiz ne yapıyordu? Onu özlemiştim. Bana darılmasından korkuyordum. Yine terk edildiğini düşünmesini istemiyordum. Rüyalarımda kara vagonumla yolcular yapıyordum. Uzun yollara çıkıyorduk. Şehirler geziyorduk. Tünellere giriyorduk. Hiç korkmuyordum. Onunla her yere gidebiliyordum. Gökyüzüne çıkıp bulutlar arasından geçiyorduk. Yıldızları vagonuma dolduruyordum. Çok eğleniyorduk.

Olanlar ağabeyimin hiç umurunda değildi. Evde olduğumuz süre içinde salonda bulunan sandalyeleri sıraya dizmiş ve kardeşimle bizi zorla oturtmuştu. Kendisi makinist, biz de yolcu olmuştuk. Bize önce bilet satıyor, sonra öne geçip tren sesi çıkarmaya çalışıyordu. Kardeşim bu oyundan çok mutluydu. Bense “gerçek gibi olmuyor, yapamıyorsun,” diye onu kızdırıyordum. O da bana kızıyordu, “Sen yolcusun sesini çıkarma, dediğimi yap.” diyordu.

Cezamız bittiğinde babam bizi yakın bir yere Kur’an’a göndereceğini söyledi. Hemen atıldım.

“Ama baba!” dedim, “ben gittiğim kursu seviyordum hem arkadaşlarım var orada.”

“Yeni gideceğin yere de alışırın.” dedi babam.

İtirazım devam ediyordu.

“Ama trenle ne güzel gidiyorduk, ne olursun oraya devam edelim.”

Ağabeyime döndüm: “Ağabey bir şey söylesene.” dedim.

Babam, “Sana göz kulak olmadığı için ağabeyinin söz hakkı yok!” dedi.

“Bari arkadaşlarıma veda etseydim. Saliha beni bekliyordur.” dedim.

“Bir ara götürürüm.” dedi babam.

İçim biraz rahatlamıştı.

Beni Saliha'nın yanına götürünce olmadı. Bir çare bulup gitmeliydim. Annemin aldığı kırmızı taşlı yüzüğüm ondaydı. Onunla anlaşma yapmıştık: O bana bileziğini vermişti, ben de ona yüzüğümü. Üç gün geçmiş gitmemiştik, dahası hiç gidemeyecektik. Bir plan yapıp yanına gitmeli ve bileziğini vermeliydim. Trene yalnız binmeyi becerebilmişim, yine yapabiliyordum.

Yeni kursa başladığımız ilk gün ağabeyimle caminin kapısında ayrılmıştık. Derse girmediğim koşarak istasyona gidip bilet aldım ve trene bindim. Korkuyordum, kalbim “küt küt” atıyordu. Bu sefer başka bir kondüktör geldi. Biletimi sormadı, uzattığımda ilgilenmedi; hatta başımı okşadı. Şaşırmıştım, biri beni trenden atmak isterken diğeri başımı okşamıştı.

Durağa gelince koşarak yokuşu çıktım. Elimde sıkıca tuttuğum bilezik vardı. Saliha'yı bulup verecek hemen geri dönecektim. Kursa geldiğimde hızlıca gözümle arkadaşlarımı taradım. Saliha'yı göremiyordum. Sordum sorduğum o da gelmemişti. Hocanın yanına gittim. Olanları anlattım bileziği Saliha'ya vermesini istedim. Dinledikten sonra gülümsedi.

“Soyadı neydi arkadaşının?” dedi.

“Doğan.” dedim.

“Tamam, şimdi çabuk evine gidiyorsun.” dedi.

Başımı salladım.

İçimi huzur kaplamıştı.

Yüzüğüm onda kalmıştı, önemli değildi. Sözümü tutmanın mutluluğunu yaşıyordum. Eve gittiğimde yiyeceğim azarı, alacağım cezayı umursamıyordum. Sorunsuz bir yolculuktan sonra eve geldiğimde annem eli belinde beni bekliyordu. Yüzüm kızarmıştı. Yaptıklarımı saklamadan anlattım.

“Senin trene yalnız binmen alışkanlık olmaya başladı.” dedi annem.

Biraz eziktim.

“Bir daha yapmayacağım ama bileziği de vermem gerekiyordu. Siz beni götürmediniz.” dedim.

Annem sustu ve konu orada kapandı.

Tren sevdam sona ermişti. Üstelik başka bir yere taşınacağımızı öğrendiğimde çok üzülümüşüm. O gün çabuk geldi. En çok da kara vagonumdan ayrılmak canımı yakıyordu. Onunla vedalaşmaya gittiğimde nasıl söyleyeceğimi bilemedim. Ağlayarak:

“Artık buradan taşınıyoruz. Seni hiç unutmayacağım, rüyalarınıza gelersin değil mi? Yine beraber şehirleri gezeriz.”

Beni duyduğunu biliyordum. İçin için o da ağlıyordu. Paslanmış duvarlarından akan damlalardan anlıyordum. Onları sildim. “Ağlama ne olursun,” dedim. İçim kan ağlayarak vedalaştık.

Kiraz ağacına, üzüm bağlarına, lojmana, arkadaşlarımıza veda ederek taşındık. Yeni gittiğimiz semtte tren olmadığını çok sonra öğrendim. Minibüsü, otobüsü ilk orada tanıdım. Mazot kokan taşıtları hiç sevmedim. İstasyonları, rayların kıvrımlarını, yükselen alçalan evleri seyrettiğim pencereleri özledim. En çok da kara vagonumu...

Yıllar sonra sosyal ağlarda karşılaştığım silik ve soluk siyah beyaz resim ve o resmi tamamlayan bir ileti beni zamanın terkisine atıp çok uzaklara götürdü. Resimde, annesiyle bir çocuk tren istasyonunda el eleydi. Diyordu ki Saliha yüreğini çoşturan iletide: “Sekiz yaşının cesurluğuyla bileziğimi bana ulaştıran dostum, bil ki yüzüğün hâlâ bende saklı duruyor.”

BİR ROMAN ÜLKESİ

Yaşar Kemal'in

Çukurova'sı

Serpil Tuncer

Çukurova, Yaşar Kemal'in romanlarının ilk evresinin ana temasını oluşturmuştur, denilebilir. Ağa baskısı karşısında dağa çıkan eşkiya İnce Memed'in kişiliğinde yazar, bir destan kahramanını anlatırken aynı zamanda toplumsal yapıdaki aksaklıkların da eleştirisini yapar. Roman, ağalara karşı Çukurova'nın yoksul halkına arka çıkan İnce Memed'in halkı için savaşımını konu alır. Roman kahramanının Toroslarda beş köyün bütün topraklarına sahip bir ağaya karşı direnişi ve çekişmeleri uzun bir serüveni kapsar.(1) Sonunda İnce Memed toprakları gerçek sahipleri olan köylülere dağıtır. Ağayı öldürür, dağa çekilip kayıplara karışır ve bir efsane kişi haline gelir. Yazarın kendi deyimiyle "mecbur adamın" öyküsüdür İnce Memed.(2) Yayımlandığı dönemde büyük yankı yaratmış olan İnce Memed'de yazarın geleneksel masal, efsane tema ve motiflerinden yararlanarak çağdaş düzeyde romantik bir öykü kurduğu gözlenir.(3)

Yaşar Kemal'in Çukurova'yı anlattığı İnce Memed isimli eserinde, bu bölge, ikliminden tutun da halkın yaşayışına kadar kesitler içeren detaylarla doludur. Tasvirler bu coğrafyayı oldukça güzel tanımlar. İnce Memed isimli eserin bir paragrafında Yaşar Kemal Çukurova'dan şu sözlerle bahseder:

Baharda zayıf, açık yeşildir. Hafif bir yel esse, toprağa degecekmiş gibi yatar. Yaz ortalarında, dikende, önce mavi damarlar peyda olur. Sonra yavaş yavaş dikenin dalları, gövdesi mavileşir. Açıkça bir mavidir bu... Sonra mavi gittikçe koyulaşır. Bu en güzel bir mavidir. Bir tarla, uçsuz bucaksız bir ova tüm maviye keser. Gün batarken eğer bir yel eserse mavi dalgalanır, hışırdayar, aynen deniz gibi. Gün batarken sular nasıl kızarır, çakırdikeni tarlası da öyle kızarır. Güze doğru dikenler kurur. Mavilik beyaza döner. Çatırtılar gelir çakırdikeninden. Düğme büyüklüğünde sütbeyaz sümüklü böcekler vardır hani. Bunlardan yüzlercesi, binlercesi dikenlerin gövdelerine sivanır. Diken gövdeleri boncuk boncuk sütbeyaz olur. Değirmenoluk köyü çakır dikenlik... Tarla yok, bağ, bahçe yok. Safi çakır dikenlik. (...) (4)

Akdeniz bölgesinde yer alan Çukurova düz bir ovardır. Çukurova; Adana, Mersin, Osmaniye ve Hatay illerini içine almaktadır. Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü ovanın toprakları bereketlidir. Ovada Akdeniz ikliminde yetişen bütün ürünler yetiştirilebilir. Pamuk bu bereketli toprakların geçim kaynağıdır. Ancak oldukça nemli bir bölgedir. Denizden gelen nemli hava, barajlardaki buharlaşmayı artırır. Sulanan ovanın da ısınmasıyla havada oluşan buharlaşma üst seviyelere çıkar böylece bölge üzerindeki nem dayanılmaz derecelere gelir. Yazın çoğu zaman havadaki nem oranı yüzde doksanın üzerine çıkar. Sıcak bir yerdir Çukurova. Neme bürünmüş sıcak hava Çukurova'da yaşamı zorlaştırır, halkı canından bezdirir. Yaşar Kemal bu bereketli coğrafya ile ilgili olarak şunları söylemektedir:

Çukurova sıcaktı. Sıtılanmayan kimse yoktu. Sivrisinekler bulut gibi geliyor, insanları, hayvanları bile kan içinde bırakıyorlardı. Biz kamıştan, ottan kütübelerimizde hayvanlarımızla birlikte, koyun koyuna yaşıyorduk. Ceyhan ırmağı çoğu zaman kahverengi akıyordu. Suyu küplerde birkaç saat duruluttuktan sonra içiyorduk. Yoksa çamur gibi oluyordu su. Yoksulluk diz boyuydu. Yediğimiz, her gün buğday, bir de süt, yoğurt oluyordu. Eti yıldan yıla, o da kurban bayramlarında buluyorduk. Ve bu durumda o Anadolu dedikleri, şu Toros dağlarının arkasındaydı orası, bizim düşlerimizin cenneti olmuştu. (5)

İşte bu düş cennetinden beslendi Yaşar Kemal. Yaşadığı coğrafya pek çok romanının ana vatanını oluştururdu. Hayranı olduğu ağıtları köy köy gezerek derler. Romanlarının ana vatani için yazar şöyle demektedir:

Çukurova benim yalnız kendi doğduğum büyüdüğüm yer değil, bir çeşit romanımın vatanıdır. Örneğin İstanbul'da Ankara'da, dünyanın herhangi bir yerinde rastladığım bir olayı, bir insani davranışı, bir roman kişisini roman yazarken Çukurova'ya, Çukurova'nın koşullarına, iklimine taşıyorum. Romanlarımda faydalandığım birçok kişiler, davranışlar, psikolojik durumlar, yaratışlar yalnız Çukurova'da öğrendiklerim değildir. Ben Çukurova'yı yeniden romanlarımda yaratıyorum. Yine tekrar edeyim, benim doğduğum büyüdüğüm yer değil; benim romanımın vatanıdır. Orada bir roman ülkesi kurmama karşın günün gününe Çukurova'nın her şeyiyle, ekonomik, psikolojik, sosyolojik, coğrafya Çukurova tarihi ve coğrafyasıdır. Çukurova'da köy köy dolaşarak, hem de yaya, folklor derlemeleri yaptım. Hem de beş yıl. Ağıtlar, tekerlemeler, türkül hikâyeler, bilmece derledim. İlk kitabım 1943 yılında yayınladığım, Çukurova'dan derlenmiş 'Ağıtlar' adlı kitaptır. Köylülük durumu benim için, doğa karşısında bin yıllardan bu yana davranışımı belirlemiş insanlıktır. Köklü psikolojik, sosyolojik durumlarıdır. (6)

Bir roman dünyası yaratmak ve o dünyayı gerçeğinden ayırıp, bir mikrokozmoz olarak kendi evreni haline getirip bu yolla bütün insanlığı anlatmak çok zor bir iştir. Bunu başarmış bazı yazarlar tanıyoruz elbette: Mesela William Faulkner, Yoknapatawpha diye bir ülke yarattı; o ülkedeki insanları, pamuk işçilerini, iklimi, tozu, güneşi anlattı. Onun romanlarında pamuk işçilerinin terini, tozlu yolları, sarı sığağı, nemi hissedersiniz.

Faulkner güneyle bir yazar, Yaşar Kemal de öyle. Bu yüzden ikisi arasında edebi bir akrabalık var. Faulkner'da da psikoloji çok önemli, Yaşar Kemal'de de. Yaşar Kemal de aynen Yoknapatawpha gibi Çukurova'yı anlatırken yeniden yaratır. Artık o hem bildiğimiz Çukurova'dır hem değil. Çukurova bin türlü anlatılabilir; çünkü bin türlü gerçeklik katmanı var. Turistik gerçeklik, onun altında gazetecilik gerçekliği, onun altında siyasi-ekonomik-sosyolojik gerçeklik ama en derin gerçek, roman gerçekliği. (7)

Bir roman ülkesi Yaşar Kemal'in ellerinden yitip gitmektedir. Ova zamanla değişmeye başlar. Tarım makineleşmiştir. Her şey çok hızlı değişiyordur. Zengin daha zengin fakir daha fakirleşiyordur. İnsan içinde yaşadığı mekâna yabancılaşmaya başlar. Sadece mekân da değildir değişen. Makineleşmeyle birlikte insan her anlamda yabancılaşmaya başlar. Kendine, değerlerine, kültürüne, tabiata, toprağa, hayvanlara yabancılaşır. Bir tüketim hastalığına tutulur. Teknolojiyle gelen değişim bu süreci kaçınılmaz kılsa da Çukurova için geri dönüşü olmayan yola girilmiştir. Yaşar Kemal bu değişim ve dönüşümleri bizzat gözlemlediğinden eserlerine yansıtmıştır, aynı zamanda bu kıyımı farklı platformlarda sık sık gündeme getirir. Sanatçının yaşadığı çevreden bağımsız hareket edemeyeceğini düşünen yazar "...ben çalışan işçinin yoksulluğunu kendi ülkemde yaşarken doğanın öldürdüğünü her gün görüp dururken, insan değerlerinin çürüdüğüne tanıklık ederken, insanlığımız gibi yeni mit dünyaları, düş dünyaları kurmaya çalışırken, yaşadığım günlere, koşullara bu kadar bağımlıyken nasıl başka dünyayla ilişğim olabilir?" sözleriyle bu konudaki sosyal sorumluluğunu yerine getirdiğini vurgular." (8)

Tarımda makineleşmeye bizzat tanık olan Yaşar Kemal Çukurova'yı ele geçiren traktörlerle ilgili sunları söyler:

1950'lerde benim romanımın ülkesi Çukurova büyük bir traktör istilasına uğradı. Ben daha önce birkaç yaz da traktör şoförlüğü yapmıştım. Makineyle toprak beni büyülemişti. En az söz kadar. O yıllarda ne şiir yazdım ne hikâye düşündüm. Ne de köy köy dolaşarak hikâye anlatmak geldi aklıma. Yeni, başka, büyümlü bir dünyanın içindeydim. Yazın çok sıcak olur benim ülkem. İkinci vakitleri Akdeniz'in üstünde, tam toprağa değerek, ak bulutlar, ağır ağır yükselir. Bu ak bulutlar gittikçe büyürler, şişerler, içlerinden aydınlıklar fışkırır. O bulutlarla birlikte Akdeniz'den bir rüzgâr çıkar, buna garbi yeli deriz biz. Bu olay, her gün saat on altı sıralarında gerçekleşir. İşte biz bu saatte traktörlere biner ve toprağı sürmeye başladık. Traktörlerin arkasında toprağı derin kazan pulluklar bulunurdu.

Derken gün batar, karanlık kavuşur, yıldızlar çıkar, traktör ışıkları ovada yürürdü. Yürüyen yüzlerce ışık, karanlığın içinde ve düz ovanın üstünde. Toprak sürülürken bir koku alırdı geceyi. Taze toprak kokusu kokuların belki de en güzeliydi. Sabah kuşluk vaktine kadar toprağı sürerdik. Bu, saat on sularıydı. Sonra yemek yer, ikindiye kadar uyurduk ağaçların altında, başka gölgeliklerde. Gene Akdeniz üstünden bulutlar kalkınca, gene serin yel esince... Bu arada, sıcakta çalışmak olağan dışıydı. O kadar sıcak olurdu ki, insan traktörlerin demirine dokunamazdı. (9)

Tarımda makineleşme Çukurova'yı sadece sosyal, ekonomik ve kültürel olarak değiştirmiyordu. Coğrafyanın kendisini yeniden şekillendiriyor var olan yıkılıyor, yerine de bir benzerini koyamıyordu. Değişim öylesine hızlıydı ki insan buna ayak uyduramıyor kendi yarattığı teknolojinin oluşturduğu tahribattan üzerine düşen payı alıyordu. Dağlar, taşlar, dereler, ovalar her şey başkalaşıyordu.

Yaşar Kemal bu değişimi şöyle anlatır:

“Marshall Planı'nı izleyen yıllarda üretim araçlarındaki değişim birdenbire oldu. Büyük fabrikalar kurulmaya başladı. Çukurova 1950'lerden önce baştan aşağıya kamışlıktı. 1850'lerde Akdeniz'e kadar kırk kilometre ormanlıktı. Bir tek ağaç yok şimdi. Bizim Kadiri tarafları meşeliktir. Anavarza'da insan gövdesi kalınlığında meşeler vardı. Üçüncü ciltte (İnce Memed'in devamında) anlatacağım bunları. Traktörler bir girdi, iki sene içinde Çukurova'da ne ağaç kaldı ne bataklık.” (10)

Yaşar Kemal'e göre teknik ilerleme mutlaka insana mutluluk getirmez. Çukurova özelinde bu ilerleme tam tersine, çoğu zaman dürüstlüğü kaybolması, ailenin çözülmesi ve doğanın yok olması anlamına geliyor. Çözülme, yazara göre, eski bir dünyanın doğmasına neden oluyor. (11)

19. Yüzyılda gelişen Sanayi Devrimine atıfta bulunarak şunları söylüyordu:

“Bu yüzyılın olağanüstü olaylarından birini yaşadım. Çukurova'nın geçirdiği büyük değişimleri yaşamak, daha sonra da bunları gözlemlemek ve yazmak fırsatını buldum. Kendimi seve seve, beraberinde getirdiği tüm sorunlarıyla eski ile yenin bir arada var olduğu bir geçiş döneminin tanığı olarak nitelendirebilirim.” (12)

Çukurova gelişmekte yenilenmekte ve büyümektedir ama bütün bunlar olurken de Çukurova'ya ait masallar, mitler, efsaneler birer birer yitmektedir. İnsandaki değişim doğayı, doğadaki değişim de insanı etkilemektedir. Doğa ölmekte ve sessiz çığlığını kimse duymamaktadır. Çukurova artık Yaşar Kemal'in çocukluğundaki Çukurova değildir. Le Monde gazetesinde yayımlanan bir konuşmada, kartallarla cerenlerin ölümüne tanık olduğunu söyleyen yazar, bu duygusunu şöyle dile getirir:

“1949'da ovayı yerle bir eden yüzlerce traktör getirdiler. Ne bataklık ne de tarihi harabeler kaldı. Ovanın doğal örtüsünden hiçbir şey kalmadı. Eskiden ovada sayısız kelebek, böcek, kartal ve turna sürüleri insanlarla iç içe yaşıyordu. 1957'de, bizim oradaki kayaları kara bir bulut gibi örten kartallardan bir tane bile kalmamıştı. Baş gösteren bir veba salgınından sonra önemli sayıda at da öldü. Kartallar at ölümlerini yediklerinden onlar da zehirlenip yok oldular. Bugün ovanın doğal çevresi o kadar değişti ki, pirinç tarlalarında haşarat ilaçlarının baş edemediği yeni bir sinek cinsi türedi. (13)

Benim için en büyük tehlike insanlığın tarih boyunca yarattığı değerlerin gelişmeyip yok olması, yerine de yeni değerlerin getirilemeyişi. Elbette, evrendeki her şey gibi insanın yarattığı değerler de gelişecek, değişecektir. Ama yok olması... Yerine hiçbir şey gelemeden... İşte en büyük tehlike... İnsanın en büyük değeri yaratıcılığıdır. Bütün değerlerin erozyona uğraması, onun yaratıcılığının da tükenmesi demek değil midir?

Ben bundan çok korkuyorum doğrusu. Siz ne diyorsunuz? Ben ülkemde, yani romanımın ve kendimin toprağında birçok değer bittiğini, hem de birkaç yıl içinde gördüm. Böyle giderse, doğrusu korkuyorum.” (14)

Doğaya, yaşadığı coğrafyaya sıkı sıkı bağlı bir yazar olan Yaşar Kemal, romanlarındaki düşler ülkesinin yine de kaybolmasını kabul edemez. Yaşar Kemal, çocukluğunun hayal dünyasını süsleyen düşler ülkesinden etkilenerek yazmıştır onca yapıtını. Her ne kadar mekân olarak İstanbul'a ait eserleri de varsa ömrünün sonuna dek Çukurova'sını yazmaktan vazgeçmez. Çukurova'nın bir Yaşar Kemal oluşturduğunun farkındadır çünkü.

KAYNAKÇA

- 1-Gürsel Nedim 2008 *Bir Geçiş Dönemi Romancısı Yaşar Kemal Doğan Kitap s: 11*
- 2-Gürsel Nedim,2008, *Bir Geçiş Dönemi Romancısı Yaşar Kemal Doğan Kitap s: 37-38*
- 3-Ay Feridun, 2011. *Yaşar Kemal'de Göç Olgusu (Bir Ada Hikâyesi I Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana, Bir Ada Hikâyesi II Karıncanın Su İçtiği, Bir Ada Hikâyesi III, Tanyeri Horozları) İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*
- 4-Yaşar Kemal, 2006, *İnce Memed I, Yapı Kredi Yay. VIII. Baskı, İstanbul, s. 12-13*
- 5-Kemal, Yaşar 2011. *Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor Alain Bosquet ile Görüşmeler. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları s:115*
- 6- Livaneli, Zülfü., 2016. *Gözüyle Kartal Avlayan Yazar Yaşar Kemal. İstanbul: Doğan Kitap s:20 – Ağacın Çürüğü KYK,2011,4 Baskı "Edebiyat ve Teknoloji Üstüne- Kasım 1977 s:207*
- 7-Livaneli, Zülfü., 2016. *Gözüyle Kartal Avlayan Yazar Yaşar Kemal. İstanbul: Doğan Kitap s:52*
- 8-Kanlıkama Emrah, 2017. *Yaşar Kemal'de Sivil İtaatsizlik Türk Felsefesinin İmkânı Bağlamında Bir İnceleme, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çorum: Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı s:168*
- 9-Kemal, Yaşar 2011. *Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor Alain Bosquet ile Görüşmeler. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları s:180*
- 10-Gürsel Nedim,2008, *Bir Geçiş Dönemi Romancısı Yaşar Kemal, Doğan kitap s: 130*
- 11-Gürsel Nedim, 2008,*Bir Geçiş Dönemi Romancısı Yaşar Kemal, Doğan kitap s: 38*
- 12-Gürsel Nedim, *Bir Geçiş Dönemi Romancısı Yaşar Kemal, Doğan kitap 2008 s: 37, Çağdaş Eleştiri, no:1, Mart 1982 s:9-11*
- 13-Gürsel Nedim, *Bir Geçiş Dönemi Romancısı Yaşar Kemal, Doğan kitap 2008 s: 59*
- 14-Kemal, Yaşar 2011. *Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor Alain Bosquet ile Görüşmeler. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları s:182*

ALACA

VAGİF SULTANLI
Çeviri : Feyyaz Sağlam

Annenin son bebeği doğduğunda kışın en sert vaktiydi. Dışarıda kar durmadan yağıyordu. Rüzgar, bahçedeki karı savurarak evin buz tutmuş camlarına çırpıyordu. Bebeğin sesine hepsi uyanmıştı. Odanın zifiri karanlığında göz gözü görmüyordu. Baba, karanlıkta bir o yana, bir bu yana çabalıyordu, kibriti arıyordu. Sanki kibrit kuş olup havaya uçmuştu, bir türlü bulamıyordu. Ev soğuk olduğundan çocuklar -sadece gömlekle- tir titriyorlardı. Ama korkularından nefeslerini içlerine çekip durmuşlardı. Nihayet baba kibriti bulup feneri yaktı. Oda fenerin titrek aleviyle yarım yamalak aydınlandı.

"Neden haber vermedin? Gidip Nazlı'yı çağırırdım."

Baba üzerinden ağır bir yük kalkmış gibi söylüyor ve kanlar içinde kalan çocuğu beyaz çarşafa sararak annenin koynuna veriyor.

"Bu karda, kışta eziyet vermek istemedim. "

Anne yorgun yorgun söyleniyor. Ama gerçek sebebini kendisi de bilmiyor.

"Erkek!" İkisi de aynı anda söylüyor.

Ortanca kız, hâlâ neler olduğunu anlamamıştı. Çarşafa sarılmış çocuğu görmek de merakını dindiremedi. Yatağın başında kaldı. Annesi kızarak:

"Git yıkıl yat. " dedi. "Bu ne zamansız kalkma böyle."

Kız, annesinin kızacağından çekindiğinden mi, yoksa gecenin bu saatinde ortaya çıkan bu beklenmedik olayın vahametinden mi, sesini çıkarmadı.

Gece yarısını geçmişti. Rüzgâr gittikçe kuvvetleniyordu. Baba, odun peşine gitti ve çok geçmeden kucağında karları temizlenmiş birkaç parça odun ile döndü.

Az sonra demir soba gürleyerek yanmaya başladı. Sobanın sıcaklığı odayı ısıttı, pencerelerin kirli camları terden buharlandı. Çocuklar gece elbiseleriyle annenin yastığının yanından ayrılmıyorlardı. Baba kızarak onları yatağa girmeye zorladı. Çocuklar yerlerine gitseler de, hiçbiri uyumak istemiyordu, korkuyla karışık merak hissi onları sarmıştı.

Baba, eleği köşeden alarak tahta tabağa un elemeye başladı. Bu zamana kadar çocuklar zannediyorlardı ki, un elemeyi sadece anneleri beceriyor ve bütün bu tarz işleri sadece anneleri becerdiği için yine o yapıyor. Unu eledikçe adamın vücudu sallanıyordu, fenerin ışığında gölgesi duvarda acayip bir manzara yaratıyordu ve bu manzara büyüyüp küçüldükçe garip bir vahamet doluyordu. Sonra tencereyi getirip kuymak yapmaya başladı. Çocuklar, babalarının kuymağı pişirmesini hayretle izliyorlardı.

Baba, kuymağı yapıp bir tabak karısına yedirdikten sonra sobaya iri bir parça odun atıp yatağına girdi.

Çocuklar uyandığında öğlen olmuştu. Kar her tarafı kaplamıştı. Anne, yatağının içinde yastığa doğrularak gözlerini cama dikmişti. Yüzünden ve gözlerinden acı çektiği anlaşılıyordu. Çocuklar yataktan kalkınca, eliyle sobanın altını büyük kıza göstererek:

“Al o pislği oradan, yok et!” dedi. Sonra da sinirlenerek devam etti. “Zamanı mıydı şimdi?”

Kız sobaya yaklaştı. Alaca kedi doğurmuştu. Dört tane yavrusu birbirlerine öylesine sarılmışlardı ki, sanki tek vücuttular. Henüz gözlerini bile açamıyorlardı. Anne, kedileri hiç sevmeydi. Alaca’yı da ilaçları olmadığından evde tutuyorlardı, çünkü ev fare doluydu.

Ninesi anlatırdı bunu: “Bir adamın çocukları olmadığından, gece gündüz oturup Allah’a dua ediyormuş ki ona evlat versin. Adamın bahçesinde köpeği ve kedisi de varmış. Bunlar da kendi hayvanca dillerinde sahibine evlat diliyorlarmış. Güya köpek diyormuş ki; Keşke sahibimin yedi yiğit oğlu olsa, her biri bana bir parça ekmek verse, hayatım mutluluklar içinde geçer. Kedi ise, sahibine yedi kör kız versin diye Allah’a yalvarıyormuş. Her birinin elinden bir lokma kapıp yesem, bu bana yeter diyormuş. Doğru muydu yalan mıydı bunun farkında değildi ama ta o zamandan kediyi görecek gözleri yoktu.

Kız, bir şey söylemeden kedinin yavrularını torbaya doldurarak ahıra gitti. Dışarı atsa hemen donarak ölürlendi. Her taraf bembeyaz kardı. Ahırın samanlığında bir yer ayarlayarak yavruları oraya koydu. Alaca kedi, miyavlayarak kızın peşinden geliyordu. Kız, bütün gün kedinin yanından ayrılmadı. Arada sırada annesinden gizlice kediye ekmek, et parçası götürdü, yavruların altına bez döşedi.

O gün baba işten erken geldi. Kucağında meyve, şeker ve başka pahalı hediyelerle dolu kağıt torba vardı. Gözleri gülüyor, ufak çocuklar gibi seviniyordu. Son birkaç yıldır bu kadar mutlu görünmüyordu. Alnındaki buruşuklar gitmiş, gözleri yollardan çekilmişti -oğlu olmuştu- dört kızdan sonra ilk oğluydu. Anne de gülümsüyordu. Gözleri kocasına dikilip kalmıştı. Hayran hayran bakıyordu.

Baba, keyifle sigarasını tütürüyordu. Yüzünden ve gözlerinden çok gururlu olduğu anlaşılıyordu. Sanki bebeği karısı değil, kendisi doğurmuştu. Yerinden kalkarak çocuğu kucağına aldı, eliyle yüzünü açtı, bir hayli gözlerine bakarak:

“İyi oğul amcasına çeker, demişler. Sanki bir elmayı ikiye bölmüşler.”

Geceleyin karı koca bir hayli fıslıştılar. Baba, eskisi gibi gergin ve sinirli konuşmuyordu; bebek doğduğundan beri yumuşayıp ipeğe dönmüştü. Anne:

“O kedi de tam zamanını buldu doğurmaya. Çocuğun başına bir iş gelir diye korkuyorum.”

"Eh," dedi kocası, "sen de eski insanlar gibi olmuşsun."

Sabahleyin büyük kız, annesinin sesine uyandı, uykulu gözlerle sobaya doğru baktı. Alaca kedinin yavruları sobanın altındaydı. Garipti. Kedi, yavrularını o karda soğukta ahırdan eve nasıl taşımıştı? Nereden bir yolunu bulup eve girebilmişti? Kediye acıdı, annesine yalvarmak istedi ki...

“Al o pislği götür, karın içine fırlat." diyen annesinin sinirli sesini duydu.

Ağzını açıp bir şey söyleyemedi. Usulca yavruları torbaya doldurarak tekrar ahıra götürdü, ahırdaki samanlıkta yaptığı yuvaya koydu. Bir süre onlarla oynadıktan sonra, annesinden gizlice biraz ekmek almak için eve döndü. Annesi onu odun getirmeye gönderdi, sonra da sobayı yakmasını istedi. Ancak bundan sonra bir parça ekmek alarak ahıra kaçabildi.

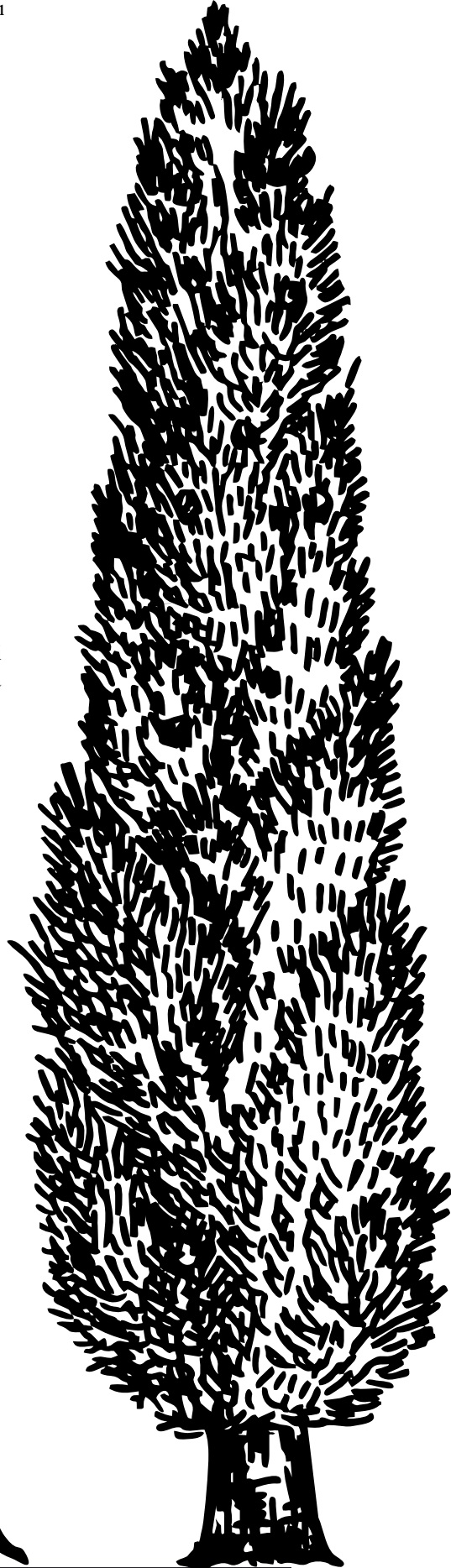
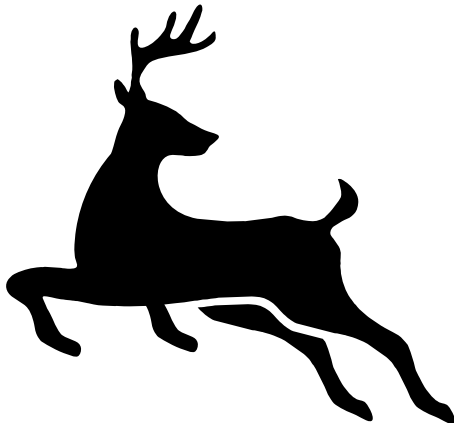
İçeri girdiğinde hayretler içinde dondu kaldı: Alaca kedi yavrularını yiyordu. Odunu alarak kedinin üzerine yürüdü. Alaca, kuyruğunu ok gibi dikledi, tüylerini kabartarak vahşi bir sesle miyavladı. Kedinin kan çanağına dönmüş gözlerini görünce tüyleri ürperdi. Odunu fırlatarak eve kaçtı:

"Anne, anneciğim, ahıra gel bak! Kedi yavrularını yiyor."

Anne irkildi. Bir anda bebek de bağırarak ağlamaya başladı. Anne, bebeği avutmak için kucağına aldı. Kız, annesini beklemeden şursuz bir şekilde tekrar ahıra koştu. Alaca kedi, yavrularından üçünü yemişti. Eline geçirdiği taş parçasını kediye doğru fırlattı. Taş, kedinin yanından geçti. Kedi, sonuncu yavrusunu ağzına alarak kaşla göz arasında ahırın çatısına sıçradı. O günden sonra kedinin ayağı evden kesildi. Anne, yaptığından pişman olmuştu; ama pişman olduğunu çaktırmıyordu.

Kızlar, akşama kadar kardeşlerinin yanından ayrılmıyorlardı, pervane olup etrafında dönüyorlardı. Anne, bebeğin bileğine nazar boncuğu taktı. Eve yabancı birisi geldiğinde, nazara gelmesin diye kafasına tuz sarıyordu, uyuduğunda korkmasının diye de yastığının altına ekmek ve ot koyuyordu. Alaca kedi yavaş yavaş unutuluyordu. Bir sabah, anne, ineklerle ilgilendikten sonra, büyük kızı onu çağırdı. Kız, bacaklarına kadar uzanan lastik erkek çizmelerini giyerek bahçeye indi. Anne sakın bir sesle: "Alaca ahırda, samanlıkta uyuyor." dedi.

Kız sevindi, iri çizmelerini sürüye sürüye ahıra gitti. İçerisi karanlıktı. Duvardan tutunarak ilerledi. Yavaş yavaş gözleri karanlığa alıştı. Samanlığa varınca birden yerinde dondu. Alaca kedi, samanlıkta, yavruları için yapılmış yuvada ölmüştü. Kız hıçkırıklara boğuldu. Birazdan kendine gelerek dışarı çıktı. Kar havasıydı. Soğuktan insanın gözleri donuyordu. Rüzgâr, evin çatısından sallanan buzları kırıp döküyordu...

Dilsizin Ağdı

Ayten Dirier

Ailemizin Yazarı olarak tanıttığım Fatma Çetin Kabadayı'nın kurduğu grupta tanıdığım Fatma Türkdoğan'ın yazdığı "DİLSİZİN AĞIDI" adlı öykü kitabını o düşünceyle elime aldığımda, bir medcezir geçirdim. Çok farklı bir kalem, zengin kelime dağarcığı ve tasvirlerle öykü konusunda ustalaşmış bir yazar beni sarıverdi. Hızlı okuma tekniğini boş verip, kelimeleri değerli taş gibi ustaca yan yana dizen, sevinçle dans ettiren, uçuran, sessizce ağlatan öyküleri gözle değil, beyinle okumaya başladım. Her öykü geçmişten, andan çok şey çağırıştırırken, yirmi öykü ziyafeti çabuk bitmesin diye suyu yudumlar gibi ağır ağır okudum. Her çalışmanın ardında birinci, ikinci şahısların veya izleyicinin şiirsel diliyle yazılan kitabı elime alırken, sıfahen tanıdığım yazarını da internette araştırdım.

FATMA TÜRKDOĞAN KİMDİR?

Kütahya doğumlu, Kütahya Kız Öğretmen Okulu ve Anadolu Üniversitesi Ön Lisans Bölümü mezunu. Eğitimci olarak 24 yıl çalıştıktan sonra, emeklilik döneminde edebiyata yöneldi. Öğretmenin, öğrenmenin yaşı olmadığı felsefesine inanan eğitimci; yıllarca okuyarak belleğinde oluşturduğu kozanın ibrişimleriyle nakışladığı hayata, insana dair hikâye, anı, makale ve denemeler yazmaya başladı. Çok iyi bir okuyucu olduğu kadar, iyi bir gözlemci olduğundan, öncelikle öykü üzerine yoğunlaştı zira gündelik hayatın iddiadan uzak tarzı ile sayısız hikâyeye kaynaklık etme yeterliliğine sahip olduğuna inanıyor yazar.

Hobileri arasında yağlı boya resim çalışması da bulunan yazarın; çeşitli edebiyat siteleri, blog, dergiler ve ortak kitaplarda deneme, öykü ve şiirleri yayımlandı. Acemi dergisi ve Yazarlık Akademisi Derneği'nin 2013 yılında birlikte düzenlediği 1. Yazak Öykü Yarışması'nda 'Kesişen Yollar' adlı öyküsüyle birincilik ödülü aldı. Bir e/gazetede köşe yazarlığı, diğer bir edebiyat sitesinde de yöneticilik yaptı. Nikea Yayınları editörü olan yazar, yüzün üzerindeki kitapların da editörlüğünü yaptı. Ayrıca Acemi ve Mevsimler dergisinin de editörlüğünü, Cüneyne dergisinin de son okumasını yaptı. Acemi, Berceste, Temrin, Cüneyne ve Mevsimler dergisinde yazıları yayımlandı.

ESERLERİ:

Evli, iki çocuk ve bir torun sahibi olan Fatma Türkdoğan, yazdığı öykülerini üç kitapta topladı.

1-Kybele'nin Vârisleri: Duygularının içinde göçebe gibi yaşayarak, karanlıktan aydınlığa çıkmaya çalışan, umuda ve özgürlüğe susayan insanın öyküsüdür. Gelenekçi, tutucu, insan duygularına kapalı bir toplumun, enkazı altında kalan yaralı kadınların, sıra dışı yaşamının anlatıldığı kitap, 136 sayfadan oluşup 2020 yılında 2. baskısı yapıldı.

2-Kırıldığım Yerden Büyüdüm:Yedi iklim, dört mevsim, gülen insanlar, elbette ağlayanlar da neşe ve kederleriyle aşınamız oluverirler birdenbire... Kırıldığım Yerden Büyüdüm kadim hikâye etme geleneğimizin çağdaş bir yansıması. Geçmişin şimdiki zamanla, bugünün gelecekle harmanlanmasından elde edilmiş birçok ayrıntıya ulaştırmakta bizleri... Fatma Türkdoğan, gözlem ve kurgu yeteneğinin bir yansıması olarak birbirinden renkli tabloları gözlerimizin önüne sermekte. Okur, Kırıldığım Yerden Büyüdüm'de her biri bambaşka dünyalara açılan hikâyelerin seyrine kapılacaktır. Kitap, 180 sayfadan oluşup 2021 yılında yayımlandı.

3-Dilsizin Ağdı: Fatma Türkdoğan'ın 3. öykü kitabı olan 'Dilsizin Ağdı' Ekim 2022'de Nikea Yayınları etiketiyle yayımlandı. 124 sayfada, 20 farklı hayatın hikâye edildiği öykülerden oluşan kitaba adını veren "Dilsizin Ağdı" adlı öykü diğer öykülerden ayrı bir teknikle yazılmış olup, okurun yüreğini titretecek cinsten. Kadın duyarlılığıyla kaleme alınmış öykülerde, birkaç sayfanın içinde kendine yer edinmiş karakterlere bürünmek hiç de zor olmuyor. Her bir karakterin yaşanmışlıkları belki de travmaları var. Bu arada ders çıkartacağınız kısımlar da mevcut. Kitaba adını veren öykünün olduğu bölümün başlarında yer alan "Gülerken ağlar, yaşarken ölürüz kimi zaman." cümlesi beni fazlasıyla etkiledi. Öyküler arasında serpiştirilmiş eril bakış açısını yansıtan öyküler de en az diğerleri kadar ilgi çekici... Üç öykünün başkahramanları doğa, kedi ve çam ağacını, onların hâl diliyle anlatıyor.

Dilsizin Ağdı, ağlayanın çok gülenin az olduğu bir dünyadan haber veriyor. Öyle bir dünya ki, varla yok arasında mekik dokumakta. İnce, uzun parmaklı kadınlar gibi kırılğan, ağlamaklı ve sahipsiz. Gökyüzü, lacivert bulutlarından dökülen damlalarıyla yere inerken hüznün kaplar hassas kalpleri. Buğusuna sayısız incecik harf yazılmış camlar, sabah rüzgârından ürperen bir çiğ tanesi, taraçalarımızdaki birbirine âşık kumrular, sessiz ve sakin yürüyen eski zaman dervişâni, sırlarında varlıklarını duyumsadığımız aynalar...

Her biri raks eder karşımızda tek tek. Öyküler vardır bizi, bize anlatır. Yorgun adımlarla gelip geçer kahramanları gözlerimizin önünden. Kalmak ve göçmek arasında kararsız, çekip giden mevsimler gibi değişken ve asla geri gelmeyecek geçmiş zaman kadar umarsız. Üstelik sevilen herkes birer çekingen uçurum... Bakıldığında bizi kendine çağırır... Bu yüzden Dilsizin Ağdı bu kadar içli!

"Her bitiş başlangıcın, her ölüm ise yeni bir yaşamın habercisiydi. Fakat ne her doğum bir başlangıç ne de her ölüm son demektir." cümlesi gibi felsefi, derin bölümler sizi hemen saracak...

Büyük Taarruz'u konu alan son öykü "Tarihin Sessiz Tanığı"ndan aldığım birkaç kesit, yazarın kalemi hakkında bilgi vermeye yeter.

"...Deli taylar koşardı derin koyaklarda. Gümüş kuyruklu tilkilere, çatal boynuzlu geyiklere, her gördüğünü kemiren tavşanlara, dallarda oynaşan sincaplara, köylünün ektiğine ortak çıkan domuzlara kucak açardı bu eşsiz diyar. Domalanlar ocak ocak kümelenirdi güneş gören eteklerimde, od üzerinde pişirilmeyi bekleyen..."

"...Sonrasında tepeler birer birer ele geçirilip zafer naraları eşliğinde şanlı al bayrağımız dikildi her yerden görülebilecek zirvelere... Gecenin esrarlı sessizliğinde fakir, hastalıklı, vatansever analar dik ve onurlu adımlarla akıp gittiler güneşin doğduğu yöne..."

"...Her gecenin bir sabahı olduğuna göre elbette güneş yeniden doğacak, tabiat yeniden uyanacak, sanki hiçbir şey olmamış gibi gökyüzü gülümseyecekti muştunun haberiyle. Gülümsedi de... Koflaşmış çam ağacının yüzünde bir tebessüm belirdi. Gözlerinin içindeki yorgunluk ve hüznün kaybolup durgunlaştı. Yüklendiği tarihi tanıklığı dillendirmenin huzuruyla, bulutsuz gökyüzü altında yeniden istirahate çekildi."

Öyküler, insanlar ve gölgelerine benzer... Aynı ömür gibi, kimi uzun kimi kısa... 'Dilsizin Ağdı' öykü kitabını mutlaka okuyun, okutun...

Gümülcine Anlayana

Erdal Noyan

Türk Gençler Birliği'yle Çukur Kahve arasındaki Trakya Aile Lokantası'nda sabah çorbası içiyoruz. Sulu yemek, pilav, döner, ızgara et de yenebiliyor. Çorbalar ve sulu yemekler öğleden sonraya kalmıyor.

Doyduğumuza göre, Gümülcine'yi gezmeye bugün de başlayabiliriz. Yalnızca yayalara açık Eirinis (Barış) Alanı'ndayım. Geceleyin önünden geçerken dikkatimizi çekmişti. Belediye burasını kentin merkezi sayıyor. Gençlerin ilgi gösterdikleri bir alan. Havanın serinliğinden ve saatin erkenliğinden olsa gerek, kalabalık değil. Dimokratias Caddesi'nin yürüyüş yönüne göre solunda yarı soyut bir anıt duruyor. Ulusal Direniş Anıtı'ymış.

Bir kadın ve erkek iç içe. Türklere, Bulgarlara, Almanlara ya da hepsine birden gerçekleştirilen direnişleri simgeliyor olabilir. Sanırım, 2'nci Dünya Savaşı'nda uğranılan işgalle ilgilidir. Barış Alanı'nın ilerisindeki Aya Paraskevi Parkı, fıskiyeli havuzlarıyla geniş bir yeşil alan. Parkın girişindeki Kılıç Anıtı'nın karşısındayız. Savaşlarda ölen Yunan askerlere adanmış. Beyaz mermerlerin üstüne altın rengi bir kılıç yerleştirilmiş. Eğer başka bir yere önceden konulmuş benzeri yoksa özgün bir buluş.

Cunta Dönemi'nde yapılan, on dört metre yüksekliğindeki anıt, Demokrasi Dönemi'nde de benimsenmiş. Yunan ulusal ve dinsel günlerinde önüne çelenk bırakılıyor. Biraz ilerleyince Soykırım (Holokost) Anıtı'na varıyoruz.

Yunanistan'daki Yahudiler, 1821 yılından başlayarak yapılan ulusal ve dinsel kırımlarla epey azaltılmışlardı. Kalanlar da yerli ve işgalci faşistlerin kıyımlarıyla karşılaştılar. Gümülcine'nin Yahudileri de İkinci Dünya Savaşı sürecinde toplatılarak ölüm kamplarına gönderilmişler. Aya Paraskevi Kilisesi, parkın Andrianoupoleos Sokağı yönündeki sağ kıyısında kendini gösteriyor. Küçük bir kilise. Adını, Gümülcine Hristiyanların koruyucu saydıkları kişiden almış.

Ortodoks anlatıya göre, ikinci yüzyılın başlarında Roma'nın varıl bir ailesinde doğan Paraskevi, babasından kalan varlığı kiliseye, dindaşı kızlara ve yoksullara dağıtmış.

Putperestler ve Yahudiler arasında Hristiyanlığı yaymak ve o uğurda şehitliğe ermek amacıyla yola çıkan Paraskevi'ye, uğradığı beldelerde yöneticiler çeşitli işkenceler uygulamışlarsa da hiçbir zarar veremediklerini görünce İsa'yı doğrulamışlar. Selanik yakınında bir yere gelen Paraskevi, orada da işkenceden geçirilmiş. Son yaptırım olarak başı kesilmiş. Hristiyan inancına göre, bu kez ölmek için dua eden Paraskevi ölmüş! Paraskevi Parkı'nda her Temmuz ayının 25'inde Aya Paraskevi Festivali düzenleniyor.

Dimokratias Caddesi'yle Gratinis Sokağı arasında yukarı yönde biraz ilerleyince önce minik, ardından büyük bir kilise görüyoruz. Minik tapınağın adı Paisius Kilisesi, büyük tapınağın adı Muştu (Beşaret) Katedrali'ymiş. Katedralin önünde büyük bir avlu var. Avluda, sol eliyle göğsü arasında kitap tutan bir papaz heykeli var. Yazıtında "1821" yılı, Yunanca "Konstantin" adı ve daha birkaç sözcük yazılı. 1821'in Osmanlı'ya karşı Yunan başkaldırış yılı olduğunu biliyorum. Konstantin ise Maronya Metropolit. Maronya, Gümülcine yakınında bir beldenin adı. Türkçe Sözlük, "Ortodokslarda patrikten sonra gelen ve bir bölgenin din işlerine başkanlık eden din adamı" sözcükleriyle tanımlıyormetropolit.

Şatafatıyla göze çarpan bir tapınağa varıyor yolumuz. Agios Georgios (Yorgi) Kilisesi, yeni görünümlü ancak eski olabilir. Gümülcine'nin en yüksek çan kulesi buradaymış. Hayli değişik bir çan kulesi. Hristiyanların milattan sonra 3'üncü yüzyılda yaşadığını sandıkları ve aziz saydıkları Yorgi, çok sayıda tapınağa ve kişiye ad olarak verilmiş.

Gümülcine'yi adımlamayı sürdürüyoruz. Sokağın birinde küçük bir kitapçı dükkânı: Bibliographe. Türkçe kitaplar satılıyor. Türk yazarlar Orhan Pamuk'un Kar, Sabahattin Ali'nin İçimizdeki Şeytan, Latife Tekin'in Zamansız, İskender Pala'nın Arumrbum, Nevzat Tarhan'ın Değerler Psikolojisi ve İnsan adlı kitapları ve diğerleri. Çeviri kitaplar da alabilirsiniz. Onlardan da örnek sunuyorum: Cengiz Aytmatov'dan Cengiz Han'a Küsen Bulut, Umberto Eco'dan Yanlış Okumalar, Mircea Eliade'den Mitlerin Özellikleri, İvan Illich'den Okulsuz Toplum.

Çocukları da düşünmüşler. Birkaçının adını söylüyorum: Arkadaşım Dişçi, Şu Acayip Kediler, Koala Kori ve Sevimli Dostları, Masal Otobüsü Düt Düt. Bu kitapların tümü Türkiye'de basılmış. Aynı sokaktaki yapıların girişlerinde sıralanmış metallerin üzerinde Türkçe sözcükler görüyorum. Yanlarına Yunanca yazılıları da konulmuş metallerdeki adları ve meslekleri okuyalım: Hukuk Bürosu - Av. İlhan Ahmet (Rodop Milletvekili), Avukatlar İlker Çavuşoğlu (Yargıtay Avukatı) - Ayşe Sali Ahmet, Caner İmam - Avukat, Dil ve Konuşma Terapi Merkezi, Op. Dr. Hüseyin Sali - Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı. Türklerin Batı Trakya'da avukatlık ve doktorluk yapabildiklerini, iş yeri levhalarına kimliklerini dilediklerince yazabildiklerini öğrenmiş oldum.

Gide gide Sofili Sokağı'na, Gümülcine Kalesi'nin kalıntılarına ulaşıyoruz.

Küçük bir kale. Yıkık durumda. Görünüşe bakılırsa, onarıma girişmek üzere. Yapılış tarihi belirsiz; 4'üncü yüzyıldan kalıt bir Bizans Kalesi olduğu ileri sürülse de, 10'uncu, 14'üncü ve aralarındaki yüzyıllar olasılıklar arasındalar. Kale, Evrenos Bey'in 1363 yılında Gümülcine'yi ele geçirmesi sırasında biraz hasar görmüş. 1919 yılındaysa Bulgarlar büyük bölümünü ve kulelerini yıkmışlar.

Kalenin karşısında bir tapınak var. Şimdiye dek gördüklerimize benzemiyor. Dinsel bir yapı olduğunu çatısındaki haç olmasa anlayamazdım. Meryem Ana Metropolitan Kilisesi'ymiş. 16'ncı yüzyılda, eski bir Bizans kilisesinin temelleri üzerine yapılmış.

Tek şerefeli bir cami minaresi görüyorum.
Serdar Mahallesi'nin küçük bahçeli Serdar
Camisi. 19'uncu yüzyıl yapıtı. Kubbesiz, çatılı.
Bir deprem sonrası onarılırken kubbesi
kaldırılmış, üstü çatıyla örtülmüş.
Duvarlarındaki yeşil zemine beyaz kenarlı
yıldızları ve tombul (yuvarlak) taş minaresi
ilgimi çekti. Küçük şadırvanının kubbesi hilalli.
Minaresi yine tek şerefeli başka bir camiye
geliyoruz.

Tabakhane Mahallesi'nin kapısı doğrudan
sokağa açılan Tabakhane Camisi. Yapılış
tarihini gösteren bir levha göremedim.
Müftülüğün internet sitesinde, Balkan
Savaşı'ndan önce tabak (deri) esnafının
yardımıyla yapıldığı, başka bilgi bulunmadığı
açıklanıyor. Camiye adı verilen Tabakhane
Mahallesi'nde tarihin birinde Süleyman Bey'le
Macide Hanım arasında türküleşen bir ilişki
yaşanmış:

“Tabakhane taşları/ Süleyman Bey'in kaşları/
Süleyman Bey'i sorar isen/ Tabakların başları/
Ar geliyor Macide'm/ Zor geliyor.”

Gümülcine'de adlarını andıklarım dışında da
çok sayıda mahalle camisi bulunuyormuş. Yön
levhalarında ikide bir karşıma çıkan Fanari'yi
merak ettim. Gümülcine'nin Ege Denizi
kıyısındaki yerleşim yerinin adınıymış.
Gün geceye erişti.

Akşam yemeğini Kilis Sokağı'ndaki King
Food adlı lokantada yiyoruz. Türklerce
çalıştırıldığı, duvarındaki “Dana Döner, Tavuk
Döner” yazısından anlaşılıyor. Batı Trakya'da
ağız tadını değiştirmek gereksinimi
duymuyorum. Yıllardır alıştığım yiyecekleri,
içecekleri bulunca yenilik aramıyorum. Demek
ki bazı şeylerde konfor alanımızda kalmak
kolayımıza geliyor ve dahası hoşumuza gidiyor.

Yağmur başladı, kalkmakta ivedi
davranmıyoruz.

Yan masada yemek yiyen Emine'yle söyleşmek
olanağı doğdu. Burada sıkılıyormuş. Olağan
sayılır. Küçük kentte her genç sıkılabilir. On
sekiz yaşında. Lise öğrencisi. Anneannesinin
adını taşıyormuş. Babasının adı Ergun,
annesinin Fatma. Gümülcine'nin bir köyünde
doğmuş.

Atina'da ya da Selanik'te tıp okumak istiyor.
Türkiye'de okumayı düşünmüyor.
Konuştuğum azınlık üyeleri, Osmanlı Türkü
olduklarını kesin bir dille söylüyorlar.

Aynı otobüste geldiğimiz kişiye, kalacağımız
otel oraya yakın diye Kılıç Anıtı'nın yerini
sormuştum. Konuşkan çıkmıştı. Adı
İmam'mış. Seksen bir yaşında. İskeçeli. Biraz
takılınca coşkulanarak, “Biz Osmanlı
Türküyüz!” dedi ve kanıt olarak cebinden bir
mühür çıkardı. Batı Trakya'da yaşayan
Türlere, “Siz Türk değilmisiniz, Müslüman
Yunanmışsınız!” dersiniz, tepki görmeye hazır
durmalsınız. Emine'nin durumuysa biraz
değişik. Öncelikle adını beğenmiyor, eski
buluyor. Kendini Türkçe konuşan Yunan gibi
duyumsuyormuş. İnanç olarak Müslümanmış.
Bu eğilim Batı Trakya'nın Türk gençleri
arasında yaygın bir eğilim mi bilmiyorum.

Gümülcine'ye iki buçuk gün ayırmıştım, az
gelecek. Bir günde gezilebileceğini söyleyenlere
katılmıyorum. Her gezi eksik kalır ayrıca.
Örneğin, Tevfik Fikret'e Hakikatın Yıldızı
başlıklı şiirini yazdıran olayın geçtiği otel
Gümülcine'nin neresindedir, şimdi de duruyor
mu, öğrenemedim; duruyorsa göremedim.
Olay şu: Serab-ı Ömrüm kitabının şairi
Feylesof Rıza Tefik, Hürriyet ve İtilâf Fırkası
adına seçim çalışması yapmak üzere trenle
geldiği Gümülcine'de İttihat ve Terakki Fırkası
yanlılarından dayak yemiş. 1912 yılı Mart
ayının 23'ünde Rumeli Oteli'nde başlayan
dayak, Tren İstasyonu'na dek sürmüş gibi!
Orada duruma el koyan kolluk görevlileri,
Rıza Tefik'i alıp doktora götürmüşler. Fikret,
yakın arkadaşının uğradığı saldırıda
yaralanmasından kapıldığı üzüntüyle
Hakikatın Yıldızı'nı kaleme almış.
Rahmi Ali'nin Gümülcine şiirinin son dizesiyle
bitirelim: “Gümülcine anlayana ah, neler
anlatır.”

Justin'in Romani Betül Fırat

Justin, sıradan bir günün sonunda yorgun bir şekilde eve döndü. Evinin rahat koltuğuna oturdu ve eline yeni bir roman aldı. Kitabın kapağını açtığı anda, kendisini bir şeyin içine çekiliyor gibi hissetti ve sayfaların arasında gizlenen bir büyü dünyasının kapıları aralandı. Romanın satırları, Justin'i, gerçekten, içine çekti. Aniden odasından çıkıp kendini kitabın dünyasında buldu. Ormanın derinliklerinde yürüdü, eski kalelerin koridorlarında dolaştı ve gizemli karakterlerle tanıştı. Her sayfa, onu daha da içine çekiyordu.

Justin, bir anda okuduğu kitabın kahramanı olmuştu. Artık gerçek dünyada değil, romanın sayfalarında yaşıyordu. İlk başta bu durumdan korksa da zamanla alıştı. Kitabın içindeki maceralar, onun için gerçek hayattan daha çekici hale gelmişti. Gerçek hayattan tamamen koptuğunu hissetti. Ama bir gün, kitabın son sayfasına yaklaştığını fark etti. Karakterlerle vedalaştı, kaleleri terk etti ve ormanın derinliklerinden çıktı. Romanın son cümlesiyle gerçek dünyaya geri döndü. Evinin koltuğunda oturuyordu, ama artık hiçbir şey aynı değildi. Justin, o günden sonra kitapları farklı bir gözle okumaya başladı. Her satırın altında gizli bir dünya olduğunu biliyordu. Belki de bir gün, kendi hikayesini yazacaktı.

Justin gerçek dünyaya döndüğünde, içinde karmaşık bir duygu karmaşası vardı. Kitabın sayfalarında yaşadığı maceralar, onun için unutulmaz anılar haline gelmişti. Ancak gerçek dünyada işler değişmemişti. Hâlâ aynı evde oturuyor, aynı işe gidiyor ve aynı insanlarla iletişim kuruyordu.

Bir gün, kitapçıya gitti. Rafları tararken gözü bir kitaba takıldı. Kapakta tanıdık bir sembol vardı. Justin, kitabı eline aldı ve sayfalarını karıştırmaya başladı. İçindeki karakterler, ona tanıdık geliyordu. Bu, onun kitap serüveninin devamı olabilirdi. Kitabın adı “Gizemli Gece Yolculuğu” idi. Justin, kitabın sayfalarını açtı ve bir kez daha içine çekildi. Bu sefer, gizemli bir trenle gece yolculuğuna çıktı. Trenin içinde tuhaf karakterlerle tanıştı, eski istasyonlarda durdu ve bilinmeyen bir dünyanın sırlarını çözmeye çalıştı.

Her sayfa, yeni bir sürprizle doluydu. Justin, bu kez daha dikkatliydi. Karakterlerle daha derin ilişkiler kurdu, ipuçlarını takip etti ve gizemi çözmeye çalıştı. Trenin nereye gittiğini bilmiyordu, ama bu yolculuk onun için bir macera ve keşif deneyimiydi. Geceleri, kitabın sayfalarında kayboluyordu. Gündüzleri ise gerçek dünyada yaşamaya devam ediyordu. Artık iki dünya arasında bir denge kurmuştu. Belki de bu, onun kendi hikâyesini yazma şansıydı. Ve belki de bir gün, gerçek dünyada da gizemli bir yolculuğa çıkacaktı.

Justin, “Gizemli Gece Yolculuğu” kitabında birçok ilginç karakterle karşılaştı. Ancak en dikkat çekici olanı, Bayan Elara adlı gizemli bir yolcu oldu. Bayan Elara, trenin en arka vagonunda oturuyordu. Saçları gümüş rengindeydi ve gözleri sonsuz bir bilgelikle parlıyordu. Justin, onunla sohbet ettiğinde, geçmişin sırlarını ve geleceğin ipuçlarını öğrendi. Bayan Elara, trenin gerçek amacını biliyordu ve Justin’e yolculuğunun önemini anlattı.

Her gece, Bayan Elara ile trenin koridorlarında dolaşırlardı. O, Justin’e gizemli sembollerin anlamlarını açıklardı ve onun yolculuğunu yönlendirirdi. Ancak kim olduğu ve neden bu tren yolculuğunda olduğu hakkında hiçbir bilgi vermedi. Justin, Bayan Elara’nın sırrını çözmeye çalıştı. Onunla geçirdiği her an, onun için bir bulmacaydı. Belki de Bayan Elara, sadece bir karakter değil, kitabın kendisiydi. Bu düşünce, Justin’in zihnini meşgul etti ve yolculuğun sonunda gerçeği öğrenmek için sabırsızlandı.

Bayan Elara’nın gerçek amacı, gizemli tren yolculuğunun anahtarını taşımaktı. Trenin sonunda, bilinmeyen bir dünyaya ulaşmak için gereken sırrı koruyordu. Justin’in yolculuğu boyunca ona rehberlik etti ve gizemi çözmek için ipuçları verdi. Ancak neden bu görevi üstlendiği hakkında hiçbir bilgi vermedi. Belki de Bayan Elara, sadece bir karakter değil, kitabın kendisiydi.

Justin, Bayan Elara’nın sırrını çözmek için son sayfaya yaklaştığında, beklenmedik bir olay gerçekleşti. Trenin içindeki zaman ve mekân aniden karıştı. Vagonlar birbirine geçti, duvarlar kayboldu ve Justin kendini sonsuz bir koridorun ortasında buldu. Bayan Elara, bu gizemli koridorda onu bekliyordu. Gözleri daha da parlıyordu ve saçları rüzgârın etkisiyle savruluyordu. “Justin!” dedi sessizce, “Seni buraya getiren şey, sadece bu tren değil.” dedi. Justin, şaşkın bir şekilde Bayan Elara’ya baktı. “Neden buradayız? Ne oluyor?” diye sordu Justin. Bayan Elara, gülümsedi. “Bu koridor, gerçek dünya ile kitap dünyası arasındaki geçiş noktasıdır. Senin gibi özel bir kişi için tasarlandı. Sen, iki dünyanın dengeleyicisisin.” diye cevap verdi.

Justin’in kafası karışmıştı. “Ama neden ben?” diye sorabildi sadece. Bayan Elara, gözlerini kapatıp derin bir nefes aldı. “Sen, kitapların gücünü anlayan ve onları gerçek dünyada yaşatan nadir insanlardanısın. Bu yolculuk, senin kaderini belirleyecek.” diye cevapladı onu. Justin, Bayan Elara’nın sözlerini sindirmeye çalıştı. “Peki, sırrını çözebilir miyim?” diye sordu. Bayan Elara, başını salladı. “Sırrımı çözemezsin. Ancak seninle bir anlaşma yapabilirim. Eğer bu koridordan geçer ve iki dünyayı dengelemeyi kabul edersen, sana gerçek dünyada da büyülü maceralar yaşatacağım.” dedi. Justin, tereddüt etti. Ama içindeki merak ve heyecan daha ağır bastı. “Anlaşma kabul edildi.” dedi.

Bayan Elara, gülümsedi ve koridorun sonuna doğru yürümeye başladı. Justin de onun ardından ilerledi. İki dünya arasındaki dengeyi sağlamak, artık Justin’in elindeydi.

Balıkçının Karısı

Filiz Kalkışım Çolak

Yeşil topraklarıyla bir gelincik geçer birazdan Yalı Sokak'tan. Kızıl balı damlamış böğürtlen dalından kalkar kuşları gecenin. Yağmur vurur usul usul ahşap pencerelerin isli camlarına. Karıncaların kırıntı davasında bitmeyen mücadelesinde sancır avludaki incir ağacının kökleri. Vakit damlar laçın dallarından, yeşil kozalaklardan akar balı fıstıklı sevdaların. Bülbül kırmızıya ağıtların şuh düetlerin otağında. Sırtlardan düşer işmarı güneşin.

Asiye derin uykuların koynunda... Yılların aşkın taze döşeginde umutlar. Siyah saçları dağılır kanaviçe yastığın güllerine. Kollarından gecenin sayıklayan şafak sızır, tül perdeden sokulur okşar, tende cıvıldaayan dokunuşları.

Her kuşluk vakti kocasını balığa uğurlamak için kalkardı Asiye! Turşu kavurur, ıhlamur demler, mısır ekmeğini tam çıkarırken fırından Temel uyanıverirdi telaşına. Patlıcan reçelini ne çok severdi Temel. Kaç kavanoz hazırlayıp dizmişti tahta merdivenli çıkartmanın başına taze gelin. Hemen yanında turşu bidonları, çivit mavisi renk renk düşlere gecedan sevdâ ören... Fasulyeler mayıs gibi ekilir yaz ortası başlanırdı etek etek toplanmaya. Biberlerin sivrisi, çarlisi, tombulu... Renk renk kırmızısı, yeşili, sarısı... Duvarın dibine toprak taşınmış; domates, patlıcan çoktan ekilmişti Karadeniz kadınının çilesine. Sırtında sepeti başında çizgili keşanı. Asiye'nin al al yanaklarında açardı güller miskini. On beş yaşında kaçtıydı ilkokul sevdası Temel'e.

Mahallede kaç uşak peşinde dolaştıydı da dönüp bakmadıydı pullu kız hiçbirine! Oğuz boylarından(uz) Mesehorlu balıkçıyla karısının serüveni böyle geçip giderken nihayetinde kalandar gelip çatmıştı. O sabah Asiye yine erkenden kalktı. Kara lahana sarması pişirdi, yolluk azık diye yanına mısır ekmeği ile yazdan kurduğu turşulardan koydu. Bakır işlemeli sinide kahvaltıyı hazırladı. Tek demlik, üstten tutmalı alüminyum çaydanlıkta fokurdayan ıhlamuru bardağa doldururken Temel'le bakışmalarına cıvıldıyordu pencereye sığan serçeler. Temel karnını doyurur doyurmaz sarı yağmurluğunu giydi, boynuna Asiye'nin ördüğü atkıyı sardı. Soğuktu, hafiften kar zinaklıyordu. Asiye'sinin yanağına bir öpücük kondurdu ve yola koyuldu tam bahçe kapısını açıp çıkarken, dönüp tekrar tekrar Asiye'sine baktı. Sanki birbirlerinden hasretlik alıyorlardı. Asiye bir telaş koşup Temel'in boynuna atıldı. Ayrılmak daha da zor gelmişti o sabah Temel'e Asiye'sinden. "Temel'im bu sabah gitmeyiver da içimde bi sıkıntı var!" dedi. Temel "Oy Asiye'm benim, boncuk gözlüm niye böyle yapıyorsun, gitmesem olur mu hiç ne yer ne içeriz, daha düğünden borçlar duruyor gülüm benim!" dedi. Asiye boynunu büktü, Temel hafifçe başını kaldırıp, Asiye'nin yanağına sıcacık bir öpücük kondurdu. Temel'den kalan son hatıraydı Asiye'nin yanağında hâlâ sızlayan o öpücük!

O gün denizde fırtına vardı ancak nice fırtınadan sağ gelmesini bilirdi balıkçıları Yomra'nın. Sakin bir koya demir atar fırtınanın dinmesini beklerlerdi. Tam iki gün geçmişti, Asiyeye deniz kenarında Temel'in yolunu gözlüyordu. Alnına çattığı kara yazmadan simsiyah bahtı dökülürdü kıyıya. Martı çığıllıkları dağlanıyordu boşlukta. Deniz hıçkırık kusuyordu, köpük köpük çalkalanıp o hissimle taşlıklara çarpıyordu. Sonra sustu sesler, ölüm marşı üfler gibi dudakları karayelin, bir fırtınada kaybolup gidiyordu korkular, ardına hüznün salkımlarını ekerek. Derken bir motor sesi bozdu haykıran sessizliğin kallesini. Gelen İdris Kaptan'ın teknesiydi. Halil, Ali, İbrahim, Dursun Reis hepsi sağ salımdı. Kıyıda süren o telaş, yerini sevinç çığıllıklarına bırakırken Asiyeye bir korku sarmıştı. Asiyeye telaşla İdris Kaptan'a koşup "Temel niçin dönmedi, iyi midir bi haberiniz var mıdır?" diye titrek bir sesle çıktı. "Temel bizimle değildi, o bizden ayrılmıştı dönmedi mi yoksa?" deyince Asiyeye bayıldı. Bir uğultu koptu. Karayelin başında kapkara bir duvak çığıllık çığıllığa koşuyordu denizin üzerinde. Göğün gözlerine kapkara sancılar ilişmişti. Derin bir uğultuda Asiyeye bilmediği bir boşluğa savruluyordu. Duymuyor, işitmiyor, hayatta mı, ölü mü, diri mi hiçbir şey hissetmiyordu. Yarım nefes göğsünde, inip kalkıyor sanki boşluklarına bir hırıltı doğramıyordu. Gittikçe bilmediği bir dibe sürükleniyordu ki yüzüne çarpılan bir avuç suda gözlerini açtı! Ahlananlar vahlananlardan bir ses tırmıkladı bilincini; "A kızım korkma gelir inşallah!" tesellisine tutunarak güçlükte doğruldu. Gözlerinden birbiri ardınca yaşlar akıyordu, elinde kara yaşmağı taşlıkların üzerine çıktı. Ve avazı çıktığıncaya bağırarak "Temel'im dön artık beni buralarda eli koynunda koyma!" dedi ve yere çömeldi. Kıyıdaki kalabalık çoğalıyordu. Üç gün olmuştu Temel'den bir ses çıkmamıştı. İdris Kaptan ve arkadaşları daha fazla çaresizlik içinde bekleyemediler ve arama kurtarma çalışmalarına bizzat katılarak arkadaşlarını aramaya koyuldular. Asiyeye ile Temel'in en yakın arkadaşlarından, Halil'in karısı Hatice, Asiyeye'nin yanından bir an ayrılmadı. Asiyeye'yi teselli ederken Halil de arama kurtarma çalışmalarını beraberindekilerle, üzüntü ve endişe içinde sürdürüyordu. Askerliklerini birlikte yapmışlar Temel'le aynı yıl evlenmişlerdi. Hatta Hatice'ye aldığı gelinliğin parası çıkışmayınca, Temel babasından yadigâr el yapımı gümüş köstekli saati satıp Halil'e yardım etmişti. Can dostunu böylesi bir şekilde aramak onun için çok zordu. Şafak sökmeye ramak kala motor sesleri işitildi. Kalabalıktan fısıltılar yükseliyordu "Hacan Temel'i bulmuş midurlar hacan eldimu yaşamaz, hacan sağ midur?"

Loş ışıklar eşliğinde İdris Kaptan ve beraberindekiler kıyıya yaklaştılar. Kimse konuşmuyordu. Ölüm sessizliği sarmıştı tüm limanı. Asiyeye "İdris Dayı buldunuz mi Temel'umi da!" diye ayaklarına kapandı ihtiyar balıkçının. "Kizum metanetli ol alabora olmuş tekne, o tekneden sağ çıkması mümkün değildir!" dedi ve Temel'in çizmesinin tekini, atkısını Asiyeye'ye uzattı. Asiyeye yıkılmıştı, feryatları denizin diğer yakasından duyuluyordu. Kendisini kayalıklara attı, alından kanlar akıyordu. Kendine zarar vermemesi için herkes seferber olmuş, Asiyeye'yi zor sakinleştirmişlerdi. Asiyeye'nin tüm feryatlarına rağmen ne yazık ki Temel bulunamamış, karanlık sularda kaybolmuştu. Nihayetinde günler ayları kovalamış, kazanın üzerinden beş ay geçmişti. Asiyeye hamileydi. Karnındaki yavrusuna sığınıyor Temel'in bir gün döneceğine inanıyordu.

"Ölüye eldu denur!.." diye çıkıştı "öldü" diyenlere. Deniz, aldığı kırk günde geri vermiş umuduyla kaç kırk gün geçmişse de Asiyeye Temel'i beklemekten bir an bile vazgeçmemişti. Her kuşluk vakti akşam güneşi batıncaya değin kayalıklarda Temel'in yolunu gözlerdi. Yalıncağı Asiyeye, bakır sinide kahvaltısını hazırlar, sobada üstten tutmalı demlikte çayı deme bırakır; Temel'inin geleceğini ümit eder, geldiğinde sevdiğinin her şeyi bıraktığı gibi bulması için bir gün bile aksatmadan Temel'in sevdiği yemekleri hazırlar sofrayı kurardı. Bugün gelmediyse yarın gelir düşüncesiyle, ıhlamur demler, mısır ekmeği pişirir, kara lahana sarması sarar ve turşu kavurmayı ihmal etmezdi. Sonra karnında yedinci ayına giren bebeğiyle yağmura çamura aldırmadan her sabah Temel'i uğurladığı kıyıya giderdi mavi gözlü beyaz gelin Asiyeye!

Temel'i beklerken arada bir de ağıt yakardı. Karadeniz'in efsunlu, deli deli pusuya yatan sessizliğine doğru! Efkâr tütsülenirdi martıların çığıllıklarından, kanatlarından gümüş pullar yağardı. Kuşağındaki çakıya deniz bi başka durulurdu. Suya düşerdi vurulan umutlar bir bir... Türkülerin isini yanardı mehtabın alık sinelerine doğru, susardı Yalıncağı!

Çamburnu, hüznünden yeşil yakı yakardı Yeros'a. Durana Deresi'nin eteklerinden sıçardı. Gözü yaşlı taşlar. Akıntıya kapılıp sevdalar vururdu yüreklerin zifin çeken çakıllı kumsallarında.

"Deniz sevdami aldun doğmamış sebumi yetum goydun e gudurasun oy deniz kuruyasun yerun dibune geçesun. Oy deniz Karadeniz ander galasun, gaybana kalasun oyy! Sevduğuum eruum Asiyeye'n sa gurban, kara perçemli Temel'um oyy! Bitur habu ayruluğı, ellerum bağrumda galdi, gavuşalum sevduğum oyy oy!"

Kayalıklardan kan sızardı limanın kucağına, gök mavi elbisesini yırtar bırakırdı Kilise Tepesi'nin üsküt duruşlarına. Kızılçık yağardı adeta deryanın kara yazmalı yasına. Rüzgârın kanatları bir uçtan bir uca açılır, ta Rusya kıyılarına düşürürdü yürek sancılarını Asiy'e'nin.

O hisimle poyraz tir tir titrer, oradan oraya vururdu kendini genecik gelinin ağıtlarına dayanamayıp. Başındaki kara yazmasının gümüş pulları saçılırdı Temel'in levrek tezgâhına çinekoplar kuyruk vururdu kara kaşlarının üstüne. Ak çehresinden yuvarlanan yaşlarda ıslanırdı o bomboş tezgâh! Yosunlar bile ağıt yakardı o ağlayınca allaşırıdı ak köpükleri hırçın dalgaların! Ayrılık öylesi bükümüştü ki Kaşüstü'nün belini; rükûa eğilen minarelerden yankılanırdı acının derinleşen sancıları. Sabah çözülünce iyiden, Çamlık Tepelerinden dinerdı göğsü Karadeniz'in, kâğıt gibi salınırdı ipeksi âhengiyle...

“Allah belanu versun denuz yine geturmedun bana Temel'umi!” diye söylenen eli kınalı geline boyun eğer, ta diplerinde uyuyan Temel'e fisıldanırdı sessizce!

Sırlıslıkam bedeni, buz kesmiş elleri, mosmor dudakları, ağlamaktan kan çanağına dönmüş gözleriyle bitkin bir şekilde dönerdi evine Asiy'e. Bir sonbahar gecesi doğurdu Ahmet'ini. İlk defa o sabah gidemedi kayalıklara, ebe ana izin vermedi Asiy'e'ye.

“Olmaz bu halda gidersen kizum elursun habu sebu ne olur ha uşağum etma!” diyen ebe anaya direnemedi daha fazla. Çocukluk sevdasıydı Temel, okula birlikte giderlerdi, yukarı mahallenin oradaki pelit ağacının altında buluşurlardı. El ele diz dize, evlenecekleri günün hayallerini kurarlardı. Yıllar böyle gelip geçmişti ayrılığın başı iyice düşmüştü Asiy'e'nin dizlerine.

Son kez gidişiydi o gün kayalıklara deniz masmaviydi, tıpkı Temel'i balığa uğurladığı o günkü gibiydi! Kuşlar cıvı cıvıldı. Fistanında yeşil ökçeli hanım kızlar açmıştı adeta. Şıkır şıkır al yazmasının pulları salınıyordu. Onca zaman sonra yüzünde hiç olmayan bir tebessümle uçarak gidiyordu kıyıya! Musa Dayı; “Nereye da Asiy'e, yine mu kayaluklara?..” diye seslendi şadırvanın önünden. “Habu Asiy'e de bi hallar vardur da.” endişesiyle söylendi, aldırmayan laz kızın ardından, kendi kendine. Yüreğinden yağmur yüklü pembeli mavili kuşlar süzülüyordu.

Deniz eteklerini sere serpe sermiş öylece oturuyordu karşısında. Bembeyaz duvağı uçuşuyordu esintilerin arasından. Yunus balığı o gün olduğu gibi iyice yaklaşmış kıyıya selam verdi kuyruğunu sallayarak Asiy'e'ye! İlk bir meltem esiyordu dağlardan saçlarında mor çiçeklerden bir taç, rüzgârın komar çiçeklerinin leylak düşlerden çalıntısı, karpuz çekirdeğinin sulanan tadı damaklarda Yomur elmasının pembeliği, kızın yanaklarda...

Bir çise döktü incecikten körfeze, bir sis, denizin üzerine bir ıslık sesi!

“Oy Asiy'e Asiy'e tütün koydum kesiy'e buban veriyi seni da bir bağ prasiye oyy sevduğum.”

Dağıldı sis, kemençenin kıranlara vuran tellerinden, dindi yağmurun zerrecikleri Temel beliriverdi beyaz gömleğiyle. Körfeze mavi konfeti yağıyordu güller arasında göğün, çekildi usuldan sular ayaklardan. Çakısı düştü Asiy'e'nin kuşağından, ayna kesikinden sivrilen kum taneciklerinin saydamlığına bir hışırtıyla sarı yağmurluğu sürüklendi oracığa Temel'in. Kara saplı sustalısı saplandı deniz kulağının fısıltılarına. Ahmet'ini Hatice'ye bırakmanın huzuru vardı yüzünde. Kıyamadığı Temel'inden tek hatırası o yıldız yıldız bakan gözleriyle ak pak bebeğini. Kaç gece koynunda uyuturken sütü kesilmişti acısından bakarken duvardaki Temel'inin resmine! Ana yüreği ya sancısından aç kalmasın diye yavruğunu Hatice'ye getirmişti, kaç kez kuzusuna sütünden versin analık etsin diye. Acısı aşkı öyle büyüktü ki tek dayanağı yavrusunu bağrına bastıkça Temel'e olan aşkı dinceğine aşkı büyüyüp içine akan gözyaşlarında Asiy'e'yi bir uğultuya sürüklüyordu. Olmuyordu ne yapsa olmuyordu bir yanda yavrusu diğer yanda sevdiği! Asiy'e'yi yaktıkça eritiyordu. Dört aylık olan kuzusu ona daha da çok Temel'inin acısını hatırlatıyordu. Ahmet'ini doya doya son kez öptü. Ve kıyıya gitti. Kayalıklardan denize indi yaşmağını saldı kuzeye, çözdü saçlarının örgülerini, daldı masmavi suların ışıyan dansına.

Körfezin şahitliğinde sözleşen iki kalbin şavkından çırpınarak göğe yükseldi iki ak güvercin Yomra semalarına. O gün bugündür kim kuşluk vakti balığa tek çıkarsa görürmüş genç sevdalıları! Ne zaman fırtına çıksa, denizde yalpalayan teknelerin kayıkların imdadına yetişirmiş simsiyah saçları masmavi gözleri olan bir peri kızı ve yemyeşil gözleri olan esmer bir delikanlı. Tekneyi kıyıya bağlar bağlamaz tek vücut olur suya gömülüp gözler önünde kaybolurlarmış. Ahmet hem öksüz hem yetim kalmıştı ama mutsuz değildi! Annesiyle babasının her kuşluk vakti denizden söylediği ninnilerin sesiyle büyüyordu tahta beşiğinde. Süt anası Hatice onu kendi öz yavrusu Hasan'dan hiç ayırmıyordu. Hele ki Halil, o geceki fırtınadan sağ kurtulanlardan biriyken... Artık o efsanevi aşkın tek emaneti hatırasıydı Oğuz Boylarının Mesehorlu köklerine Ahmet! Belki de kutsanmış bir bebektir, ölüm meleğini denize yaklaştırmayan kâh kadın kâh erkek suretinde görünen aşk meleğinin sura üflediği huzurla!

Liman Kentin Âşıkları

Fatma Türkdoğan

Delikanlılığımdan beri sık sık yoklayıp uzun seferlerde de hayatımı altüst eden böbrek ağrılarından nihayet kurtulmuştum. Zor, zahmetli geçen ameliyat öncesi ve sonrasında bile neşemi kaybetmemişken postacının getirdiği mektup maneviyatımı kırmış, tüm mutluluğumu kof bir köpük gibi silip süpürmüştü. Denize karşı ilk kez bugün ikinci kahvaltısı yapacaktım terasta. Bardağımdaki soğumuş çay, tabak içindeki albenili atıştırma, nekahet sonrası tekrar denize açılma hevesim umurumda bile değildi. Zihnimde tek bir soru vardı: Niçin bunca yıl gelmesini dört gözle beklediğim mektup bugün gelmişti.

Masa üzerine fırlatıverdiğim mektubun gönderen kısmında Halide Sevinç yazıyordu. Yüreğime bir alev topu oturmuştu yeniden, gözlerini okyanus mavisine benzettiğim Halide ne zaman aklıma düşse böyle olur, yaşama sevincimi alıp götürürdü.

Açmakla açmamak arasında tereddütlüydüm, bir yandan merak ediyor bir yandan da korkuyordum açıkçası...

Ah! Güzeller güzeli Halide, narin Halide, üzerine onca gül kokladığım hâlde baharımın tek gülü olarak kalacak olan Halide ah!

Daha dün değil miydi seninle tanışmamız, hem de ne tanışma...

Uzun sefer sonrasıydı, on beş günlük iznin sonunda yine denize açılacaktık. Bir akşamüstü rihtim boyunca yürüyüş yaparken üzerinde, "Liman Kent Pastanesi" yazılı bir tabela bulunan dükkân dikkatimi çekmişti. Şanzelize Bulvarı'ndaki kafelere benzettiğim küçük, şık bu pastaneye girerek caddeyi gören bir masaya oturup siparişimi vermiş servis yapılmasını bekliyordum. Gelen giden olmayınca gazeteyi okumaya dalmışım ki genç bir bayanın hitabıyla başımı kaldırdım gazeteden.

"Efendim çok özür dilerim, frambuazlı pastamız kalmamış maalesef..." deyince sinirlendim.

"Ne demek efendim kalmamış!" diye kükredim. "Siparişi alan bayan..."

"Bayan yeni elemandır efendim, bayat pastayı kaldırmayı unutmuş tezgâhtan."

Ukalahım tutmuştu. Karşımdaki sarışın, zayıf, ufak tefek, çilli soluk yüzünü çevreleyen bukleli saçlı, dalgalı denizleri andıran masmavi gözleriyle yüzüme mahcup bir şekilde bakan genç bayana aldırmaksızın,

“Ne yani, bayat pasta mı yediriyorsunuz müşterilerinize?” diyerek tartışmayı sürdürdüm.

Kısık ve üzgün bir sesle “Böyle düşünmekte haklısınız efendim.” diyerek cevap verince,

“Yetkili birisiyle görüşmek istiyorum, sizi şikâyet edeceğim,” dedim.

İki elini önünde bağlayıp fısıltıyla “Adım Halide, bu müessesenin sahibiyim. Buyurun efendim.” deyince yelkenlerim suya inivermişti.

Hayatımın otuzlu yaşlarına yaklaştığım bu günlerde tartışmayla başlayan bu tanışıklık sonrasında tatlıya bağlanmış, tek tutkum olan denizcilik sevdamdan bile vaz geçebileceğim bir aşka dönüşmüştü. Aramıza giren denizler birbirimize duyduğumuz aşkı iyice perçinlemiş, -ya da bana öyle geliyordu- tekrar bir araya geleceğimiz günleri ipe çeker olmuştum. Her limandan attığım kartpostallara ufak dörtlükler eklemeyi alışkanlık hâline getirmiştım. Yakın ülkelere yaptığımız seferlerde birbirimizle haberleşemediğimiz için, benimle paylaşmak istediği her konuyla ilgili mektup yazmasını rica edip ev adresimi vermişim. Nedense o beklediğim mektuplar hiç gelmemişti.

Karaya ayak bastığım ilk fırsatta kısa da olsa telefon görüşmeleri yapıyor, her anımda ona duyduğum aşkı haykırıyordum. Sevgimi gösterme konusunda ben ne kadar cömert olursam olayım Halide'deki çekingenliği, tutukluğu bir türlü alt edemiyordum. Yorgunluk ve suskunluk hâli üzerine yapışmış gibiydi. Baş ağrılarından şikâyetçiydi sıklıkla. Yanı başımda olmasına rağmen benden fersah fersah uzakta oluyordu bazen. Hareketlerinde bir acelecilik, konuşmalarındaysa yarım kalmışlık vardı. Bir şey anlatacakmış da sonradan vaz geçmiş gibi bir ruh hâline sahipti. Beraberken benim gevezeliğimi öne çıkarıyor, onu konuşurma çabalarım ise hüsrana sonuçlanıyordu. Cevapları hep kısaydı, oysa ben karşılıklı konuşmayı, ufaktan atışmayı hatta tartışmayı en çok da sevgi sözcüklerini sarf etmekten çekinmeyen bir insandım. Tüm bunları bilmeme ve görmeme karşın ona beslediğim tutkulu aşkı azalacak gibi değildi.

Belki de beni ona çeken şey zıt kutuplarda oluşumuzdu. Tatlı tatlı gülümseyen bu sevimli bayana gönül koymak ne mümkün...

Ne zaman gelecekte ve ortak yaşantımızdan bahsedecek olsam gözlerini bir noktaya kilitler, sessizliğe gömülürdü. Onun bu tavrına bir anlam veremez, sevgisinden şüphelenmeme neden olur sonrasında da tasasız sevinçlerini, aşkla bakan gözlerini görünce bu düşüncelerimden utanırdım.

Kardeşi Halit'e ve yeğenlerime olan düşkünlüğümü gördükçe gözlerini bir hüznün dalgası yalayıp geçirdi. Çocukları sevmediğine hükmeder, için için kahrolur yine de yüzüne bir şey demezdim.

Bu yaşına kadar har vurup harman savurduğum yeterdi. İdareli olmaya, boğaza nazır bir tepede yapılmakta olan havuzlu villalardan birini almaya karar vermişim.

Bir gün, onun da mutlu olacağını zannederek ortak yaşantımız için aldığım bu karardan bahsetmişim. Yüzü bulutlanmıştı önce, sonra da başını öne doğru eğerek uzun süre sessiz kalmıştı. Bu hareketi karşısında büyük bir hayal kırıklığına uğramışım. Vereceği cevap önemli değildi artık benim için. Mutluluk ve heyecanma ortak olmayan, ileriye yönelik aldığım kararı sevinçle karşılamayan karşımdaki kadın, sevdiğim ve değer verdiğim biri değil de başka biri gibiydi. Mana veremiyordum bu sevecenlikten uzak tavırlarına. Demek ki beni sevmiyor, ortak bir hayatı paylaşmak istemiyordu. Öyleyse bana niye ümit vermişti bunca zaman? Değişken ruh hâline sahipti, onu biliyordum ama aşkla bakan gözleri de mi yalandı? Ya beni gördüğünde gösterdiği sevinçler onlar da mı sahteydi? Bunca zaman içinde aptal âşık olan ben yanılmış olabilir miydim? Düşünceler, düşünceler, düşünceler...

“Hayırlı olsun” sözleri dökülmüştü ağzından, lakin bu cevabın içinde “biz” yoktuk. Herhangi birinin ağzından çıkmış alelade bir sözcüktü benim için.

Bana düşen bir an önce oradan ayrılmak ve bir daha uğramamaktı aceleyle ayrıldığım yere.

Bana düşen bir an önce oradan ayrılmak ve bir daha uğramamaktı aceleyle ayrıldığım yere.

“Hoşça kal, kendine iyi bak.” diyerek elimi uzatmıştım.

Aynı anda elini uzatmıştı o da. Gözleri buğuluydu, soluk yüzündeki kan çekilmiş gibiydi. Sesi çatallıydı bu sefer.

“Üzgünüm, seni hayal kırıklığına uğrattığım için. Hoşça kal.”

Masanın üstünde ışığı yanıp sönen telefonu görünce sıyrıldım düşüncelerden. Her gün arayan yeğenim bu sefer de akşam yemeği için dışarıdan bir şeyler alıp bana gelecekmiş. “Gel,” dedim. “Hadi bekliyorum.” Bu saatlerde trafik yoğun olur, karşıya geçmesi en az iki saatini alırdı. Onu beklerken yine sorular sökün etti zihnime.

Bunca yıl görmediğim, hiç haber alamadığım ama aklımdan da çıkaramadığım Halide bu mektubu bana niye şimdi göndermişti. Tüm bunların cevabı masanın üzerine öylesine fırlatıverdiğim zarfın içindeydi.

Yıllar önce bıraktığım kadim dostlarıma öyle ihtiyacım vardı ki şu an. Belki büfe içlerinde, çekmecelerde, eski ceket ve paltolarımın ceplerinde bulurum ümidiyle ufak bir araştırma bile yaptım. İkisinden de hiçbir iz yoktu. Gözlerimi kapatıp sakinleşmeye çalıştım uzun bir süre. Her daim elimden düşürmediğim küçük, gümüş imameli tespihi parmakları arasında evirip çevirmeye başladım.

Zarfi açıp içindekilerini okuyacak cesareti ancak bulunca aldım elime. Heyecanımdan elim ayağımın zembereği koyuvermişti. Yanımdayken sevincini, tasesını, aşkını dile getirmeyen, çekingen ve tutuk biri bana hitaben ne yazmış olabilirdi ki yıllar sonra hem de?

Ne kendime gelmek için içtiğim kahve ne de soğukluklar hiç fayda vermedi. Yeğenim gelmeden bir an önce öğrenmeliydim neler yazdığını. Kalınca olan zarfı mektup açacağıyla incitmekten korkarcasına yavaş yavaş açıp başladım okumaya.

“(…) Sen sevildin Kaptan’ım, hem de çok... Ketum oluşumu, fazla konuşmamamı, çocuklara karşı aşırı ilgin karşısındaki hüznümü yadırgadığımı, mizacının tam tersi davranışlarıma bir mana veremediğini iyi biliyorum. Bazı şeyleri ağzımdan kaçırmamak için sessiz kalmayı yeğledim.

Sana bir şey anlatmadım, anlatamadım zira kusurlarımı bile beni çok sevdiğini biliyordum. Anlatsaydım bunu da kabul ederdin, adım gibi eminim. Bunu, seni çok sevmeme rağmen sana yapamazdım.

Tutuk ve içe kapanıklığımı, düşünceli oluşumu hem sorgular hem de sorardın bazı zamanlar. Ben de baş ağrısından, halsizlikten bahsedirdim ya bunlar doğruydu. Hiçbir zaman bahanelerin arkasına saklanmadım, saklanmam da. Doktorumdan öğrendiğime göre hastalığımın geç teşhisi yüzünden çekmişim onca sıkıntıları. Son görüştüğümüz gün bana sevinçle ortak yaşantımız için aldığın karardan bahsetmiştin de, ben de seni hayal kırıklığına uğratmıştım suskunluğumla... İşte o günden birkaç gün önce çıkmıştı tahlil sonuçlarım. Ben bir illetin pençesindeyken, yaşayıp yaşamayacağım meçhulken sana gelecek vadedemezdim.

Dul olduğumu, seninle tanışmadan iki ay önce anlaşmalı olarak boşandığımı söylemişim ya bir sohbetimizde. İşte onun hediyesi olan hastalık yüzünden şu an hastanedeyim. Evet, kocam olacak çapkın tur rehberi adamdan bahsediyorum. Frengi hastalığını bilir misin? Ben de bilmiyordum. O yüzden ağzım ve dudaklarımda oluşan ve bir müddet sonra kendiliğinden geçen yaraları önemsemedim. Yorgunluklarım, eklem ağrılarım, bazı yerlerimde oluşan kaşıntısız döküntülerim çoğalınca öğrendim ne olduğumu.

Yatarak tedaviyi şart koştı doktorum. İki ricada bulundum hastane yetkililerinden: Biri boğazı dövere geçemeyen gemilerin tiz seslerini duyabileceğim bir oda tahsis etmeleri diğeri ise bana hediye ettiğin plakları dinleyebileceğim bir müzik setini odamda bulundurabilme izni vermeleri. Bunlar beni; elimi tuttuğunu, üstümü örttüğünü, yastığımı kabarttığını, alnıma ıslak öpücükler kondurduğunu, daha doğrusu yanı başımda olduğunu hissettirecek şeylerdi Kaptan’ım.

İştahsızlıktan dolayı çok kilo kaybetmişim. Hiçbir zaman ümitsizliğe kapılmadım, zira varlığın ve sana duyduğum sevgi bana güç veriyordu. O yüzden kaş, kirpik ve saçlarımdan dökülmesini hiç dert etmedim. Uzun süren bu dönemde yapılan tedaviler yorucuydu benim için, lakin hayata tutunma arzusu beni diri tutuyordu. Senin için iyileşecek ve seni diğer Halide ile tanıştıracaktım. Neşeli, konuşkan, sevgi dolu ve kalbi aşk ile çarpan...

Yapılan tedavilere cevap veren bedenim yavaş yavaş kendini toparlamaya başlamıştı. Doktorumun sayesinde hastane günlerim sorunsuz geçiyordu. Tüm plakları kaçar kez dinlediğimi tahmin bile edemezsin. Hediye ettiğin kitaplara da satır satır ezberlemiştim.

Bir gün doktorumun verdiği güzel haberle havalara uçtum âdeta. Tıbbi terimle gizli dönemdeki sifiliz'e girmeden hastalığım kontrol altına alınmıştı. Nihayet evime dönebilecektim. İşe gitmem doktorum tarafından yasaklanmış, evde istirahat etmem önerilmişti.

Sürekli yapılan tetkikler ve devam eden tedaviler neticesinde doktorumun deyişine göre üç yıl gibi kısa bir zaman diliminde kurtulmuşum bu hastalıktan Kaptan'ım.

Bekârsan ve kalbin hâlâ benim için çarpıyorsa, yerimizi biliyorsun. Her dem taze franbuazlı pastamız da var. Biz olmak istiyorsan seni bekliyor olacağım. Gel/e/mesen de mutluluklar seninle olsun. Bilmeni isterim ki, sen sevildin Kaptan'ım, hem de çok..."

Okyanus Gözli'n

Mektubu okudukça gözyaşlarımı tutamıyordum. Damlaların ıslattığı bazı yerlerde mürekkepler dağılmaya başlamıştı. Kalbim deli gibi çarpıyordu.

"Demek ki, Okyanus Gözli'm de beni çok seviyormuş. Hastalığımın dolayısıyla o tutarsız davranışları. Ah be Halide'm, güzel, zarif sevgilim benim. Neler yaşamışsın sen böyle! Bak, beni ne kadar iyi tanımışsın. O zaman öğrenseydim seni bırakmazdım ki... Yanında plaklar, kitaplar değil ben olurdum. Ama her şeyde bir hayır vardır. Demek ki doğru zaman şimdiymiş. Ameliyat sonrası inan ki ilaç gibi geldi mektubun." diye söylendim kendi kendime.

Ani bir kararla yeğenimi aradım, yeni çıkmış yola. Kebapçıya uğrayacakmış daha.

"Bugün gelme sen, önemli bir işim çıktı. Hafta sonu gelirsin." deyince şaşırıldı.

"Hasta hasta hem de akşamüstü ne işiymiş bu amca?" diye sorunca,

"Yengene gidiyorum oğlum," dedim.

"Nerden çıktı bu yenge işi..." demeye çalışırken telefonu kapatıp taksi durağının numarasını tuşlamıştım bile.

Gönül Feneri

Necdet Ekici

Gözlerim kapalı, kalbim uyanık...

Gece lambasının kızıl kör ışığı ortalığı aydınlatmaya yetmiyor.

Torunum Altınay'ın, geceleri hiç ses çıkarmayan, uslu uslu uyuyan kanaryasında bir huzursuzluk...

Huzursuzluk ne ki hiç duymadığım bir ses tonuyla ötüyor, kendini tel kafesin içinde duvardan duvara çarpıyor. Sanki kafese bir kedi eli uzanmış da onu yakalamaya çalışıyor.

Ayaktayım. Işığı yakıyorum. Saate bakıyorum: 04.16...

“Korktun mu meleğim? Nedir bu telaş? Ne oldu sana?”

Göz bebekleri büyümüş, tel duvarlara sımsıkı yapışıyor. Demeye kalmıyor, yerin yedi kat altından gelen korkunç bir uğultu... Sanırsın ağzından alevler fışkıran bir ejderha gelip siteye dayanmış. Kanarya sürekli ötüyor. Gagasıyla çat çat telleri dövüyor. Gür bir kanat şakırtısı içinde kafesten çıkmak için çırpınıyor. Her şey saniyeler içinde oluyor.

Dev kayalar sanki çarpışarak çatırdıyor ya da yanı başımızdaki yoldan yüklü bir tır, yeri titreterek geçiyor. Ev beşik gibi sallanmaya başlıyor. “Eyvah! Deprem!” diyorum. Sallanmanın şiddeti gittikçe artıyor. Beton kirişler çatırdıyor, duvarlar yerlerinden oynuyor. Tavan üstüme üstüme geliyor.

Dengemi kaybediyorum. Bilemediğim bir güç karşı duvara çarpıyor beni. Evin halısı denizler gibi dalgalanıyor. Sanırsın ki koca apartman bir yayın üzerinde inip kalkıyor. Şaşkınmım. Ölümüne hiç bu kadar yakın olmamıştım. Sırtımdan aşağı soğuk bir ter boşanıyor. Hayat saniyelere sığar mı? Bir ömür geçiyor gözlerimin önünden. Çocuklarım geliyor gözlerimin önüne. Kendimi çabuk toparlıyorum. Bakıyorum, eşim ve torunum hâlâ yataktalar. Eşime sesleniyorum: “Deprem oluyor, kalk!”

Bu şok haberle eşim şaşırıyor: “Bismillah, bismillah! Allahu ekber, Allahu ekber! Allah'ım, Allah'ım sen koru bizi!” “Sakin ol! Sakin ol! Panik yapma! Çocuğu uyandır! Şimdi geçer!”

Geçmiyor. Saniyeler uzuyor, saat oluyor. Ejderha, korkunç bir homurtuyla mutfığa giriyor. Tabakları şangır şangır yere çalıyor. Sadece mutfakta değil, aynı anda bütün odalarda hayalet gibi dolaşiyor. Duvarları görülmemiş bir güçle zorluyor. Kırmadık dökmedik bir şey bırakmıyor. Babaannesiyile yatan torunum Altınay, acı bir çığlıkla uyanıyor. Olağanüstü bir şeylerin olduğunun farkında:

“Babaanne! Korkuyorum!”
Eşim, çocuğa sınımsı sarılıyor.
“Korkma canım. Bak ben senin yanındayım.”
Ağzında dualar, yakarışlar.
Ejderha durmuyor. Odaları dut silker gibi sarsıyor. Ne olduğunu bilemediğim devrilme, düşme sesleriyle ürperiyorum.
Altınay ağlıyor. Kanarya durmadan ötüyor.
“Acele et! Hemen dışarı çıkalım.”

Bir avize patlıyor tepemde. Cam kırıklarının içindeyim. Kitaplar savruluyor başıma. Şaşkın şaşkın bir öteye bir beriye savrulup duruyorum. Telefonumu arıyorum. Telefonum koyduğum yerde yok. Nihayet yerde kırmızı bir sinyal... İlaçlarımı bulmak mümkün mü? Bir an önce eşimi ve torunumu alıp dışarı çıkmalıyım. Ejderha boş durmuyor. Karşı duvarı bir bisküvi gibi kırıyor. Ürperiyorum. Ortalığa yanık bir kablo kokusu yayılıyor. Ayağımın altından sanki bir halı çekiliyor.

Altınay'ın sesi yeniden duyuluyor: “Babanne, kanaryamı istiyorum.”
O telaş içinde eşime sesleniyorum: “Telefonunu yanına al.”
“Koyduğum yerde yok. Kayıp gitmiş.”
Ejderha durmuyor, ejderha kuduruyor! Duvarlar damar damar çatlıyor. Çatlaklar büyüyor. Elbise dolabı karyolanın üzerine büyük bir gürültüyle devriliyor. Kıl payı kurtuluyoruz.

Elektrikler kesiliyor. Ortalığa zifiri bir karanlık düşüyor. El yordamıyla ceket gibi bir şey buluyorum. Bir kolum tamam, diğer koluma bir türlü geçmiyor. Öfkeyle kaldırıp atıyorum. Kapıdayız. Aman Allah'ım çelik kapı açılmıyor. Bütün zorlamalarım rağmen açılmıyor. Depremden kasıldığı kesin. Birkaç kez güm güm vuruyorum. Dışarıda sesler var ama kimse bakmıyor kapıya. Ben vurmaya devam ediyorum. Karanlıkta görmesem de hissediyorum. Ejderha, büyük bir homurtuyla bize doğru yaklaşıyor. Eşim ağlıyor. Altınay ağlıyor. Birbirimize sarılmış vaziyette bekliyoruz. Ölüm ve çaresizlik... Beton duvarlar arasında karanlığı solumak. Hayatın pamuk ipliğine bağlı olduğunu hissetmek... Sürekli Allah'ı hatırlamak... Ve ondan yardım dilemek... Umut, Kafdağı...

“Hakkımı helal et!” diyor eşim.
“O nasıl söz? Helal olsun canım! Korkma! Kurtulacağız inşallah!”
Altınay, hüngür hüngür ağlıyor.
İkimiz de biliyoruz ki kurtulmamız çok zor. Kırılan dökülen beton duvarlar arasında çelik bir kafes içine hapsolmuş, ölümümüzü bekliyoruz. Nihayet bir çat sesiyle kapıyı açıyorum. Kendimizi dışarı zor atıyoruz. O sırada kanaryanın sesi yeniden duyuluyor: “Çilirink! Çilirink! Çilirink!”
Sanki “Beni burada bırakıp nereye gidiyorsunuz?” diyor.
“Dede kanaryam...” diyor Altınay son kez.
Can havliyle kapıyı çekiyorum.
Eşimin bileği sınımsı elimde... Altınay kucağımda. Karanlığın içindeyiz. Müthiş bir izdiham... Merdivenleri cep telefonunun sınırlı ışığında düşe kalka iniyoruz. Merdiven karanlık bir dehliz... Merdiven inmekle bitmeyen bir gayya kuyusu... İnsan bedenlerine çarpıyorum. Herkes panik içinde... Uyaran kalın bir ses merdiven boşluğunu dolduruyor: “Aşağı inin. Apartmanı derhal boşaltın. Evlerden çıkın! İçeride kimse kalmamasın!” Herkesin ağzında dualar. Sağım uçurum, solum uçurum, önüm uçurum.

Karanlığın içine, paldır küldür dökülüyoruz. Eşimin eli, elimden kayıp gidiyor. Eşimi kaybediyorum. Birkaç kez adıyla sesleniyorsam da duyurmak mümkün mü? İşte o an ayaklarıma yarı canlı, yumuşak bir şey takılıyor. İnleyen sesler çıkarıyor: “İğğ!” Ürküyorum. Bir köpek yavrusu olmalı. Basmamak için dikkat etsem de arkamdan gelenler farkında olmadan basıyorlar.

O yarı canlı kütle acıyan, ağrıyan garip sesler çıkarmaya devam ediyor: “İğğ! İğğğğ! Birkaç basamak daha aşağıdayım. Merak edip telefonun ışığında bakıyorum. Aman Allah’ım, ayakları karnına yapışık, tortop, yarı çıplak, felçli, ihtiyar bir adam... Herkes sağlam ayaklarıyla inemezken o nasıl merdiven basamaklarına kendini atmış, bilmem nereden ikinci kata kadar sürünerek inmiş, bilmiyorum. Tepelemişler. Güç bela geri dönüyorum. “Gel.” diyorum, “Gel!” Zaten eti ne budu ne? O hâlâ iki eliyle başını saklıyor. Belli ki çok korkmuş. Altınay’ı indiriyor, onu kucağıma alıyorum. Altınay’ın eli elimde, dış kapıya doğru yürütürüz.

“Amca sen kimsin? Kaçınıcı katta oturuyorsun? Buraya kadar nasıl indin?”

Yine aynı ses:

“İğğğ!”

Öyle ya, ne demişler: “Dünya tatlı, can aziz.”

Apartmanın dış kapısının önündeyiz. Adam kucağımda. Eşim kayıp. Ne yapacağımı bilmiyorum. Burada bekleyemeyiz.

Bulduğumuz alan, depremlerde en güvensiz yer. Tam çıkmak üzereyken o kör karanlıkta yanı başımda bir kadın sesi:

“Babacığım nerelerdesin sen? Aramadığım yer kalmadı! Allah sizden razı olsun ağabey.”

Felçli ihtiyar adamı, kadının kucağına devrediyorum. Sevincini belli eden sesler çıkarıyor.

Altınay yeniden kucağımda.

...

Kendimizi dışarıya atmamızla birlikte rüzgâra tutulmuş öfkeli bir yağmur, yüzümüzde yağlı bir kırbaç gibi patlıyor. Kısa sürede ıslanmadık yerimiz kalmıyor. Kimsenin yağmura aldıracağı yok. Kapıdan fırlayan o ıslak karanlıkta kayboluyor. Gözümü alan farlar, korna sesleri, karanlığa akan alevden şekiller...

Biz şaşkın vaziyette orta yerde kalıyoruz. Hanım hâlâ yok. Nereye gideceğimizi, nereye sığınacağımızı bilmiyoruz. Tek amacımız bir an önce apartmanların önünden uzaklaşmak. En iyisi hanımı bulana kadar karşı ulu çınarın altına sığınmak. Herkes oraya koşuyor. Biz de koşuyoruz. Güya yağmurdan korunacağız.

Gözlerim sitenin otoparkında. Ortalık güçlü farların keşiştiği arabalarla dolu... Herkes çoluğunu çocuğunu almış, apartmanların önünden hızla uzaklaşıyor. Arabanın anahtarını almayı unutan galiba bir ben varım. Karanlık ve yağmur... Hava soğuk, üstümüz ıslak... Üşümeğe ne ki, tir tir titriyoruz.

Çınarın altındayız. Bir de ne göreyim, hanım orada değil mi?

...

O sırada önümüzde siyah bir araba duruyor. Islak cam aşağı iniyor. Bakıyorum, bizim kapı komşumuz polis memuru Salih Bey... Karısı ve çocukları arabadalar. Gözleri bende... Mesafeli bir komşuluğumuz var. Bayramda seyranda kapımızı çalmazlar. Davetlerimize rağmen evimizi bilmezler. Acımıza ortak, sevincimize yakın olmazlar. Ya asansörde karşılaşırsanız ya kapı önünde. Bütün tören bir selamlaşmadan ibaret... Şimdi önümde durmuş, perişanlığımızı seyrederek gibi müstehzi tavırlar içinde bana bakıyor. Parkinsonlu sağ elim titremeye başlıyor. Başımı öbür yana çeviriyorum.

“Hocam ne bekliyorsunuz burada? Hava çok soğuk. ıslanmışsınız da. Lütfen arabamıza buyurun.” diyor.

Yüzüne hayretle bakıyorum.

“Yok.” diyorum. “Sağ ol...”

Anlıyor. O, ısrar ediyor:

“Lütfen hocam!.. Sen benim ağabeyimsin.”

Duyduklarıma inanamıyorum. “Ağabeyimsin” sözüyle buz dağı birden eriyor. Arabasına davet ediyor, “Sen benim ağabeyimsin!” diyordu.

Sadece arabasını değil, gönül kapılarını da açıyordu. Yoksa katı olan ben miydim?

Alınganlıklardan bir duvar mı örüyordum?

Hanım ve Altınay, çoktan geçiyorlar arabaya. O sormadan ben söylüyorum:

“Arabanın anahtarını çıkarken o telaşla içeride unutmuşum.”

“Tahmin ettim hocam, hemen gidip alalım.”

“Olur mu? Artçı depremler devam ediyor!”

O sırada Altınay’ın sesi duyuluyor:

“Polis amca, benim kanaryam içeride kaldı. Ne olur onu da kurtarın.”

“Ah canım benim. Tamam. Kanaryanı alıp geleceğim. Haydi hocam! Ya Allah, bismillah! Allah’ım sen koru bizi.”

Apartmana yaklaşıyoruz. “Gitmeyin. Canımıza mı susadınız? Artçıları devam ediyor.” diyenler oluyor. Aldırmıyoruz. Telefonlarımızın fenerlerini açıyor, hızla tırmanıyoruz merdivenleri. Üçüncü kattayız. Kapıyı açıyorum. Benimle birlikte o da içeri giriyor. Herhangi bir yangın ihtimalini göz önüne alarak doğalgazı kapatıyor. Elektriğin şalterini indiriyor. “Yanına battaniye al.” diyor.

Ayakkabılarımı çiftleyip önüme koyuyor. Asılı montumu alıyorum ama bir türlü giyemiyorum. Kollarımı tutarak giydiriyor. Arabanın anahtarı bende, kanaryanın kafesi kendinde, kapıyı çekip çıkıyoruz. Kanaryayı kafesiyle Altınay’a uzatıyor.

Altınay’ın gözlerinde yıldızlar... Sevincinden ağlıyor.

“Teşekkür ederim polis amca.” diyor.
Arabamın zemin kattaki otoparkta olduğunu
ikimiz de biliyoruz. “Sen bu hâlinle arabayı
çıkaramazsın hocam. İş başa düştü! Ver anahtarını!”
” diyor.
Otoparkın karanlık dehlizinde kayboluyor. Ben
mahcup, şaşkın, donakalıyorum. Bir insanı kısa
sürede bu kadar değiştiren ne olabilirdi?
Yanımdaki aksakallı ihtiyar, komşumu
kastederek ortalığa konuşuyor:
“Vay be!” diyor. “Demek hâlâ iyi insanlar varmış
bu dünyada. İnsanlık ölmemiş. Öyle ya, insan
fani, dünya boş... Şu kısacık zamanda hâlimize
bir bakıyorum da sarayların olsa ne yazar!”
Bana dönüyor. Ben içimin derinliklerindeyim.
“İstmeden kulak misafiri oldum, diyor.
Merakımı bağışlayın. Can pazarının yaşandığı,
korkunun dağları sardığı şu ortamda sana bu
fedakârlığı yapan kimdir? Yakın bir akrabanız
olmalı...”
“Komşum... Kapı komşum.”
Bir sessizlik düşüyor aramıza:
“Doğru ya, insan öbür dünyada komşusundan
sorulmuş. Bütün mesele, yüreklerimizde o gönül
fenerini yakabilmekte, o gül sancısını
duyabilmekte...”
Az sonra komşum güçlü bir ışık huzmesiyle
arabayı alıp geliyor. El frenini çekip arabadan
iniyor.
“Buyur hocam!” diyor.
Gözlerim dolu dolu.
“Sana nasıl teşekkür edeceğimi, ne diyeceğimi
bilemiyorum.”
“Olur mu hocam, biz komşuyuz. Şimdi tek yürek
olma zamanı.”
Sarıyorum. O, gözümde bir kahraman... İçimde
derin bir muhasebe: “Biz nerede hata yapıyoruz?”

Sarnıçta Zaman Işın Güler Tuzcular

Küreğin her suya dalışında kalbimin atışı hızlanıyor, taş duvarlarla çevrelenmiş ıslak bir yalnızlığın ortasında, dik başlı sütunların arasında süzülürken kayık, zaman labirentinde hapsolmuş ruhlardanım.

Yerin altında farklı mı akıyor zaman? Karanlıkta, dipsiz sulara geriye mi sarıyor saniyeler? Zayıf bir ışığın yansımada, suyun dibinde hayal meyal görüyorum Medusa'yı. Poseidon'dan kaçıp, sığınmış durgun, karanlık sularına sarnıcın.

Kayıkcı ansızın asılıyor küreklere, başladığımız noktaya yeniden dönüyoruz. Zamani hiçleyen duvarları ardımda bırakıp, gökyüzü ile buluşuyorum. Zaman tekrar hızlanıyor, keşmekeşinde Sultanahmet'in geçmiş yıkık duvarlardan, kırık sütunlardan fisildanan hikâyeler sadece.

Zamanı durdurmak istediğimde iniyorum sarnıca, artık sular çekilmiş, kayıkçılar silinmiş hafızalardan. Dünya güzeli Medusa, Athena güzelliğini kıskanınca, yılan başlı, gördüğünü taşa çeviren bir yaratık olmuş çıkmış. Yılan saçlarıyla, tepetaklak objektiflere gülümsüyor. Kahve içip onu seyrediyoruz.

Ben zamanı durdurmak istiyorum da zaman da artık durmuyor, duramıyor, sarnıcın güngörmüş taş duvarlarına çarpıp, çarpıp akıyor saniyeler... Sular çekilirken labirente, kayıp ruhlar... Her şey çekiliyor gizli gölgelere. Yine de büyülü sarnıç, çekiyor beni duvarlarının içine. Telaşesinde şimdinin unutuyorum Medusa'yı, Yıllar sonra yenilenince sarnıç hatırlıyorum onu.

Güneşin en parlak olduğu günde, uzun uzun kuyruklarda bekliyoruz, yerin altına girmek için.

Demir merdivenlerden indiğimizde sular yok denecek kadar az, her sütunun arkasında bir heykel, ışıklar kâh sarı kâh kırmızı, arada uzun karanlıklar. Panayır yeri gibi sarnıç. Bekledim Medusa'yı ayaklanıp taşa dönüştürmesini kalabalıkları ama o duvarın dibinde, sarnıcın kuytu bir köşesinde yeni heykellerle fotoğraf çektiren sevgililere hüznle bakmakta, güzeller güzeli olduğu günleri düşlemekte...

Hayatın Onur Eksikliği

Ayşenur Aysel

Masif ahşap masada duran kalemlige kilitlenip kaldı Yonca. Yeşil yapraklı duvar desenini izlemekten sıkıldığı her halinden belliydi. Karşısındaki kadına anlamsız birkaç kaçamak bakış attıktan sonra gözlerini kalemlige sabitlediğinde daha rahat hissetti. Çünkü ne zaman boş da kalsa, gözlerinden istemsizce yaşlar dökülüyordu. Yuvarlak gözlüklerinin arkasından ona bakan kadın, samimi ve güvenilir görünse de Yonca artık kimseyi güvenilir bulmuyordu. Kadının kadife sesi, sanki psikolog olmak için doğduğunun kanıtıydı.

Havadan sudan ve tanışma diyaloguyla geçen beş dakikadan sonra, Pınar sabırla ve sessizlikle Yonca'yı izlemeye devam etti. Yonca'nın kafa olarak bu odada olmadığını anlayınca, önemli bir konuya gireceğini belli etmek için hafifçe öksürdü. Yonca hâlâ aynı yere bakıyordu. Pınar, Onur'la ilgili ilk soruyu sorduğunda, Yonca içindeki tüm acıyı söküp atarcasına derin bir nefes aldı.

"Bana biraz Onur'dan bahsedebilir misin, Yonca? Onu ben de tanımak isterim."

Turkuaz boyalı duvarda yalnızca kendinin gördüğü bir ekran varmış gibi oraya bakarak anlatmaya başladı Yonca.

"Bir tabuta sığmadı Onur'un bedeni. Küçük bedeni tabutun dörtte birini bile doldurmadı. Bir odaya sığıp günlerce aç susuz kaldı. Sanırım uğruna yaşayacak bir şey de bulamadı. Yiyecek bir lokma yemek, içecek bir bardak su da bulamadı. Hayallerinden de hiç bahsetmedi. Kimseyi kırmadı odada kaldığı sürece, bana dair. Sahi, kaç gün kaldı Onur o kokuşmuş odada? Onu ilk gördüğümde nasıl tiksindiğimi hatırlıyorum ve bundan çok utanıyorum. Onun beni ilk gördüğü andaki heyecanını, etrafımda dört dönmesini de unutamıyorum. Daha ilk günden beni uyutmamış, sabaha kadar belirli aralıklarla yüzümü öpmüştü. O günden sonra onu bir daha göremeyeceğimi düşünmüştüm ama öyle olmadı. Simsiyah gözleri, zor görünen şeffaf kolları, cılız bedeni, kocaman ruhu, görmeye ve onunla yaşamaya değerdi. Tüm insanlıktan tiksindir bir hali vardı onun. Bağımsız, özgür, kendine güvenen birisiydi. Yalnızca bir hayali vardı: rahatça uçabilmek. Bu nedenle uçmaları vardı onun zaman zaman.

Kelebek misali ömründe uçmaları vardı, kat ettiği kilometreleri unutturana dek. Her şeyden ama her şeyden yüksekte olmaları. Kimsenin ona zarar veremeyeceği yerlerde olmaları vardı.

Uçmaları vardı. Uçarken ölümden dönmesi ve hatta ölmesi, ölüp yeniden dirilmesi. Uçarken yok olması ve var olması. Masal misali bir var olup bir yok olması. Uçarken kaçışları vardı, kaçarken kaybettikleri ve kaybettiği anda kazandıkları. Kazandığında daha da çok ağladıkları, vedaları, aşkları, uçarken ardında bıraktıkları. Uçmaları vardı, çok uzaklara gitmeleri. Uçup düştükleri, düşüp kalkamadıkları. Uçarken korktukları vardı, korkup geride bıraktıkları vardı. Uçarken kanatlarına artık yetmeyecek bir enerjisi vardı, bazen ona zehir veren. Ve sadece uçup kaybolmaları vardı. Sonsuza dek kaybolmaları. Hiç anlatmamıştı Onur ama ben anlıyordum. Aşk acısı çekiyordu, eğer konuşabilseydi ağlayarak anlatırdı. Rakı içerdik beraber ama bence o en çok şarabı severdi. Muhtemelen şiir de severdi şarap sevdiği için. Belki tanıdığı bazı kadınları öpmek istemiştir. Bundan da hiç bahsetmedi. Gizemli biriydi Onur. Herkesi etkileyebilme kabiliyeti vardı. Zor durumda kim varsa onun yanında olurdu. Kanatları vardı sanki birilerine yardım etmesi için. Bazen ağladığını görürdüm evde, benden gizli. Elimden bir şey gelirse de üzülürdüm onun için. Kaç defa sordum ne derdi olduğunu ama nafile, hiç anlatmadı. Bilemiyorum, belki de beni anlatacak kadar yakın görmedi. O öldükten sonra bunun üzerine de çok düşündüm. Ben onu evime alacak kadar yakın görüyordum ama o beni yeterince kabullenebildi mi onu bile hâlâ bilmiyorum. Hep bir yabancı mıydım onun için? Eğer öyleyse çok acı. Onur'la aynı evde yaşayıp iki yabancı olma hissi yüreğime ağır geliyor. O öldükten sonra günlerce öldüğü odaya giremedim. Onsuz nasıl yaşayacağımı da bilemedim. O beni benim onu sevdiğim kadar sevmese de ben onu çok ama çok sevdim.

Şimdi ben bunları yazarken biliyorum ki bir yerlerden beni seyrediyor ve her zaman ki gibi muzipçe gülümsüyordur. İnanç değil mi insanı hayatta tutmaya yarayan en büyük güç? Bende inanıyorum işte, o beni görüyor, en çokta ben onu özlerken. Belki biraz da özlüyordur. Bunları kimseye anlatamamak da yorucu oluyor. Kimse Onur'a olan duygularımın ve hatta onun bana olan duygularının farkında değil ve anlamakta istemiyor. İnsanlar kötü bazen çok kötü olabiliyorlar. En acısı da çoğu insanın kendinden büyük yargıları var.

Daha da acısı yargılarının bile önden gidenleri var. Acılara hapsolmuş bir hayat yaşadığını diyorum onun için, yüzüme bakıyorlar saçmalama der gibi. Oysa biliyorum ben onun acısını. En az onun benimkini bildiği gibi. Beni sevdiğinden emin olmadığımı söylediğim için yanlış anlamayın benim her acımda yanımdaydı. Üzüldüğümde, hasta olduğumda, ağladığımda, çok yalnız hissettiğimde. Her zaman omzuma ya dokunur ya bir öpücük kondururdu. En çok da yemeklerde içimde ki o büyük boşluğu doldurmak için mutlaka karşımda otururdu. Biz beraber hayal edemeyeceğiniz güzel günler yaşadık. O gittikten sonra beni kim anlayacak bilmiyorum. Birinin beni anlayacağına da inanmıyorum. Sebahattin Ali sözü gibi hissediyorum. “Perişan bir haldeyim. Fakat içimde kendimden bile sakladığım bir ümit var.” Gerçek olmayacağını bilsem de Onur'un bana dönme ihtimalini düşünmeyi seviyorum. Diğer insanlara baktıkça onlarla iletişim kurmaya çalıştıkça bu ihtimal beni daha da heyecanlandırıyor. Ben Onur'lu günlerimi çok özleyorum. Onunla olan birkaç anımı size anlatmak isterim.

Şimdi anlatmaya başlasam yirmi dört saat sürebilir onunla ilgili anlatacaklarım ama kıymetli vaktinizi almak istememenden ötürü size yalnızca birkaç anı anlatmakla yetineceğim. Yanılmıyorsam Onur'un hayatıma girdiği ilk hafta idi. Birgün işten çok sinirli geldim, ağladım ağlayacağım sinirden. Haksızlığa uğradığımı düşünüyorum ve içim içimi yiyor. Onu mu deseydim bunu mu deseydim, ah neden şöyle demedim ki diye. Balkona çıktım ve bir sigara yaktım. Onur geldi telaşla, hiçbir şey söylemedi, sadece beni seyretti. Onun beni sessizce öylece seyretmesi beni rahatlattı. Konuşmayı sevmezdi, söylemiş miydim? O beni seyredirken sigaramı söndürüp sardunyalara su verdim. Sessiz ve sabırlı beni izlemeye devam etti. Sonra gelip su verdiğim sardunyalara su verdi. Bana baktı ve göz kırptı.

O bir şey söylemedi ama ben anladım. Takılma böyle küçük sorunlara, dünyada, hele ki senin dünyanda canını sıkan insanlardan daha değerli şeyler var diyordu. Tüm hırçınlığım bir anda kayboldu. Ona sarılmak istedim yine benden kaçtı ama gülümsedi. Onun gülümsemesi gökyüzündeki tüm yıldızların bir anda parlaması gibiydi.

Yalnızca sinirli olduğumda değildi benimle birlik olması. Bir gün yine yargılandım. İnsanları bilirsiniz yargılamayı çok severler. Senin hayatının bir saatini bile yaşasa dayanamayacak insanlar senin hayatın hakkında ahkam keserler. Kocaman adamlar sırf onların istediği kadın değilsin ya da olmayacağını söylediğin için seni eleştirirler, yargırlarlar. Kapatmaya çalıştığın tüm yaralarını yakalayıp tekrar tekrar üzerine basıp kanatırlar. Yine öyle bir günde eve gelip çok ağladım. Onur yine omzuma dokundu. Dikkatle ve şefkatle yüzüme baktı. Uzunca baktı. Ağzından hiçbir kelime dökülmedi ama gözleri aldırma, sen onların yargılarından da gördüğünden de daha güzelsin dedi. Ona yine sarılmak istedim her zaman olduğu gibi izin vermedi. Karahindiba çiçeği gibiydi. Onu dokunarak hiç sevemedim sanki dokunsam elimde kalacaktı o güzel çiçekleri. Bunu bildiğinden herhalde hep kaçtı benden. Tüm zor anlarınızda yanında olan birini kaybettiniz mi? Hayatınızdan biri gitti diye yalnızlıktan kusacak gibi hissettiniz mi? Birini bir tabuta koyup o tabutu kibrit kutusu olarak gördünüz mü? Onursuz kalmaktansa ölmeyi hiç düşündünüz mü? Bir akşam ‘Tabutta Rövaşata’ filmini onunla beraber izledik. Ana karakter Mahsun’un hayatını ve ısınmak için araba çalmak zorunda kalışını, en sevdiği tavus kuşunu yemek zorunda kalışını bugün bile anlayamayacak. Mahsun’a hak veremeyecek kadar hayata yukarıdan bakan insanlar bu memlekette. En çok da bu insanlardan var dünyada. Onur o insanlara rağmen ağladı benimle. Anladı Mahsun’u ve soğuktan donarak ölen arkadaşını. Çünkü arkadaşı onu araba buldum dediğinde uyanıp gitseydi onunla yani, kimine göre suça bulaşsaydı, belki de ölmeyecekti. Tıpkı benim Onur’u unutup uyumam gibi. Kendimi affedemiyorum. Onu unutmasaydım belki de ölmeyecekti. Bir ömür değil ama bir süre daha benimle kalacaktı.”

“Yonca, Onur nerede ve nasıl öldü?”

“Onur benim yüzümden öldü. Bizim evimizde, benim odamda ve havasızlıktan öldü.”

“Onur’la bir ilişkiniz mi vardı? Kusura bakma, bunları sormam ve anlamam gerek.”

“Sizi anlıyorum ama beni kimse anlamıyor. Onur benim hayatımdaki en değerli varlıktı. Bir karasineğin bir insanın en kıymetlisi olmasını neden kimse anlamıyor?”

Bugünden Uzaklaşmak İstememenin Şiiri: Günler, İkimiz, Bir de Kedi*

Hatice Eğilmez Kaya

Okurun bilincine “imkânsız yaşamak” diye kodlanan bu şiirin ilk bakışta üç öznesi var; zaman, şair ve kendisi bir de kedi.

Kedi, kendisi ve gökyüzü çekilirse şair ve günler - aslında zaman- baş başa kalır ve yalnızlık... Büyük olasılık kendisi yalnızlığıdır ve yalnızlık neredeyse her zaman kapkara karamsardır. Sokağa çıkılınca bir parça unutulmuş/ yok sayılan...

İkinci tekil kişi Veysel Çolak'ın şiirlerinin neredeyse bütününde kullanılır. Sen diye seslendiği kendisidir. Ötekilerden biçimce değilse de içerik olarak uzaklarda yaşayan şair özne... Akşam mekâna değil zamana ait bir öğedir. Oysa şair akşamdan bir ülke, bir kent ya da bir semt gibi söz eder: “Duyguların can çekişen akşamındasın/ aklında sonu olmayan yollar.”

Öğretici kimliği ile “Veysel diye bir kelime”ye öğütler verir şair. Eskilerin tecrit sanatına benzer bir anlatımla. Şimdiki zamanın içinden uzak ve di’li geçmiş zamana bakar, yarını düşünmekten vazgeçmesi gerektiğini salık verir kendisine, bir başkasıymış gibi seslenerek.

Uzak geçmiş silahların üzerine yürümekten korkmamak, meydanlarda slogan olmak demektir. Birbirine benzeyen anın tersine çılgın bir hayattır o hayat. Anımsandıkça yine yine yaşanan: “Bırak yarını düşünmeyi / bir bir önceki günleri düşün/ korkma silahların üstüne yürümekten/ bin kez daha meydanlarda slogan olmaktan/ geriye doğru bir daha yaşa o çılgın hayatını.”

Hayat belki de tekrardan ibarettir. Geçmiş zamanın içinde binlerce tuzağı bozmuştur şair, fakat aynı tuzaklar ya da benzerleri yeniden karşısına dikilmiştir. Çünkü kötücül insanlar hiçbir çağda değişmemiş ve değişmeyeceklerdir. Şairin yaşadığı yenilgiler birer yaradır bugünü kanatır durur. O en eski yaralar kanadıkça kavgada yitirilen arkadaşların sevdası diri kalacaktır: “Bozduğun tuzaklar yeniden çıksın karşına/gününü kanatsın yenilgilerin/ dirilsin arkadaşlarının dağılı sevdası”

Gençlik, delikanlılık ve aşk... Otuz yaşın rüzgârında uçup durmaktadır her biri... Penceresini tıkrıdatur yasemin kokusu, toyluk dolar evine, belleğin otuz yaşa gitmesiyle birlikte.

Sevdiği kadının yüzü zamanın ta kendisi kadar delişmen ve gelip geçicidir. Çekip gitmiştir, geri dönse bile kim bilir ne kadar değişmiştir. Şairin dönüp oyalanmak istediği yıllar, yaşanan andan daha gerçektir belki de: “Otuz yaşındasın, orda biraz oyalan/ zamandır sevdiğin kadının yüzü/hatırla, duyduğun o yasemin kokusu/ rüzgâr olup pencerenden girsin içeri.”

Yapayalnız Anılar, aslında Veysel Çolak'ın son kitaplarının hepsi bugünle savaş halindedir, bugüne direnmekte, bugünden uzaklaşmak istemektedir. Emir kipini kullansa ve emir kipi şiirine sert bir söyleyiş yüklesse de lirik birer salık vermiştir kendisinden istedikleri. Günler, İkimiz, Bir de Kedi'de geçmiş zamana giden şair bugüne dönmemesi gerektiğini bilir. Bugün yani şimdiki zaman uykularını çürütmekte, sevdiği meyveleri zehre dönüştürmektedir: “Bugüne dönme, uykuların çürür/ zehre dönüşür sevdiğin meyveler”

Her şiir, her dize, her söz... yarınlarla ilişkin umuttur şair için. Taşa oyulmuş sözler, emekle ve yaralanarak yontulmuşlardır. Onların anlamlarının eskimeyecek olması şairi mutlandıırır. Bu sözlerin eskimemelerinin nedeni evrensel kederlerle örülü olmalarıdır. Birinci tekil kişinin hiç kullanılmadığı şiirler Veysel Çolak'ın nesnel bakış açısını ortaya koymaktadır. Bu bakış açısı tüme ulaşma çaba ve yetisidir, okyanusların sınırsızlığını çağrıştıran: “Taşa oyulmuş sözlerin var ya/ anlamları eskimez, sen okyanusları dinle/ yarın bir gün belki de hiç olmayacak”

Unutmak insanın en büyük arzusu, bazen de merhemi... İnsan unuttur, hele ki halk durmadan unuttur. Belleğine yeni yazılan her şeye inat bir öncekileri siler durur. Unutuş bir tür savunma mekanizmasıdır, hem de savunma mekanizmalarının en acımasız çalışmanı. Veysel Çolak geçmişe dönüp baktığında işçi mücadelelerini anımsar, oysa işçiler çoktan unutulmuşlardır kendileri için mücadele edenleri. Hatta reddedip ötekileştirmişlerdir. Teri kutsal olan işçi kendi emeğinden üretmiştir elinde ne varsa. Emeğini koruyamasa da ekmeğini koruma çabasındadır, bütün unutulmaları işte bu koruma çabasından kaynaklanmaktadır, olanca kısırlığına karşın: “Tuzunu terinden üreten işçi de unutacak seni/ unutacak onun için dövüşüp durduğunu.”

Yalnızlık her ne kadar zaman zaman şikâyet edilse de gerçekte seçilmiş, yeğlenmiş bir duygu ya da durumdur. Pazar günleri diğer insanlar kalabalıkları, çoğulluğu tercih etseler de şair yalnızlığını, gökyüzünü ve kedisini seçmiştir. Onun öyküsünde üç özne vardır, birbirlerini terk etmeyen; hep birlikte yıkıntı bir pazara çekilirler. Yedi Uyuyanlar ya da Zerdüşt gibi, münzevice: “Kedi, gökyüzü, bir de sen/ çekilin bir pazar gününün yıkıntısına.”

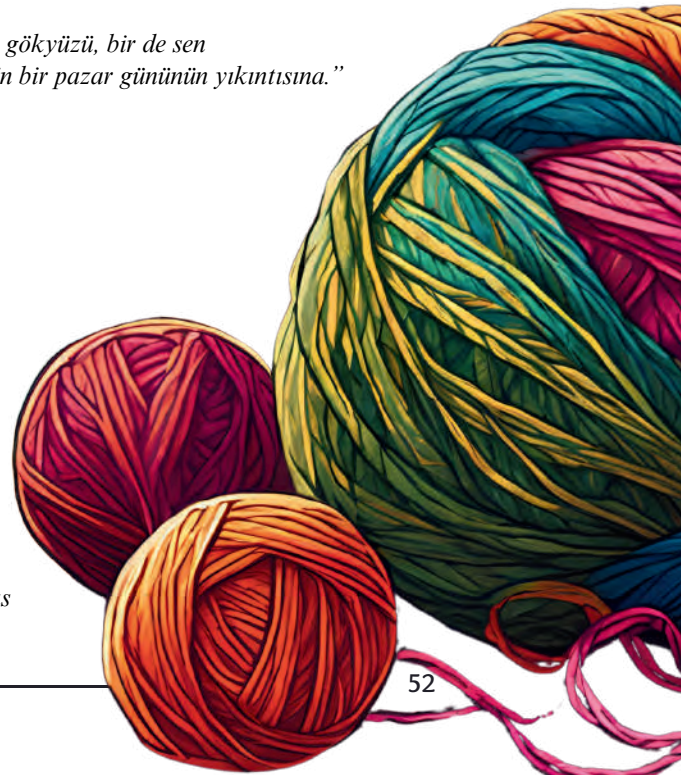
Bir şiir bazen şairinin özetidir. Bu özet her okura göre değişse de...

*“Duyguların can çekişen akşamındasın
aklında sonu olmayan yollar
bırak yarını düşünmeyi
bir bir önceki günleri düşün
korkma silahların üstüne yürümekten
bin kez daha meydanlarda slogan olmaktan
geriye doğru bir daha yaşa o çılgin hayatını.*

*Bozduğun tuzaklar yeniden çıksın karşına
gününi kanatsın yenilgilerin
dirilsin arkadaşlarının dağlı sevdası
otuz yaşındasın, orda biraz oyalan
zamandır sevdiğin kadının yüzü
hatırla, duyduğun o yasemin kokusu
rüzgâr olup pencerenden girsin içeri.*

*Bugüne dönme, uykuların çürür
zehre dönüşür sevdiğin meyveler
taşa oyulmuş sözlerin var ya
anlamları eskimez, sen okyanusları dinle
yarın bir gün belki de hiç olmayacak
tuzunu terinden üreten işçi de unutacak seni
unutacak onun için dövüşüp durduğunu.*

*Kedi, gökyüzü, bir de sen
çekilin bir pazar gününün yıkıntısına.”*

DERGİ EKİBİMİZ

01

Dergi Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Serpil Tunçer

03

Grafik Tasarım ve Yapay Zeka Yönetimi
Gülse Tunçer

05

Sosyal Medya Sorumlusu
Muhammed Balaban

07

Editör Ekibimiz
Fatma Türkdoğan
Ayten Dirier
Hatice Eğilmez K.

02

Dergi Basım
Son Çağ
Yayıncılık ve
Matbaacılık.

04

Yayın Kurulu
İnci Yılmaz Şimşek
Binnur Tekinalp
Enver Karahan

06

Yazım Düzenleme
Dilek Ayrıbaş
Betül Fırat
Nurcan Ören

08

Haber Editörü
Gülse Tunçer

Zübeyde Hanım Mahallesi, İstanbul Caddesi, İstanbul Çarşısı no:48/48 iskitler altında, ankara
Eserlerin gönderimi ve iletişim için ; erikagacidergi@hotmail.com
Resmi Sitemiz ; dergi.erikagacioyku.com

SİNEKLER DE UYUR

"Aşk Bir Mesele"

Serpil
Tunçer

Bu kitabın merkezi imgesi aşktır. Bu duygunun bir yönü, yol ayrımında kalman aşk hallerine baktığı gibi bir diğer yönü tutkulu bir birlikteliğe, bir başka yönü de karşılıksız kalmış aşk kırgınlarna öyküden bir pencere açıyor. Serpil Tunçer'in öykülerinde tartıştığı aşk, kadınların duygusal açmazlarını merkezde tutarak bir hayal atmosferi içinde şekilleniyor.

Aşk'ın bir mesele olarak sorgulandığı sahici öykülerin yer aldığı bu kitap okurunu bekliyor.